

SR

**ИЗВЕШТАЈ О ПРАКСИ
ЖИГОВИ КОЈИ СУ СУПРОТНИ ЈАВНОЈ
ПОЛИТИЦИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИМ
ПРИНЦИПИМА МОРАЛА**

**ЗАВОД ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Напомена Завода за интелектуалну својину:

Овај извештај припремљен је у складу са Заједничким саопштењем насталим из заједничких пракси за жигове које је развила Европска мрежа завода за интелектуално власништво (ЕМЗИВ) и има за циљ да обезбеди разумевање концепата јавне политике и прихваћених принципа морала, разјасни њихов однос и разлике између ова два концепта. Поред тога, утврђује критеријуме за процену да ли је знак супротан јавној политици и/или прихваћеним принципима морала и пружа илустративне примере критеријума и група знакова који су идентификовани.

Овај извештај о пракси, када се усвоји на државном нивоу, се објављује у сврху даљег повећавања транспарентности, правне сигурности и предвидљивости у корист испитивача и корисника подједнако.

1. РЕЛЕВАНТНИ ПОДАЦИ

Ова пракса пружа разумевање концепата јавне политике и прихваћених принципа морала, разјашњавајући однос и разлике између ова два концепта. Поред тога, утврђује критеријуме за процену да ли је знак супротан јавној политици и/или прихваћеним принципима морала и пружа илустративне примере критеријума и група знакова који су идентификовани.

Ова пракса се објављује преко овог извештаја у сврху даљег повећавања транспарентности, правне сигурности и предвидљивости ради подједнаке користи испитивача и корисника.

Документ о пракси пружа сет принципа о томе како проценити јавну политику и прихваћене принципе морала у пријавама за жигове. Конкретна питања која су унутар и ван оквира праксе детаљно су описана у одељку 1.3, као и табела са општим разматрањима коју треба имати на уму приликом читања документа. Сажетак таквих општих разматрања може се наћи у наставку:

- Све пријаве треба процењивати **појединачно**, узимајући у обзир нормалан ниво осетљивости и толеранције релевантне јавности у области надлежности, као и све околности специфичне за Србију и конкретан случај.
- У случајевима када је знак супротан **и јавној политици и прихваћеним принципима моралности**, примењиваће се критеријуми који важе за сваки од њих.
- **Слобода изражавања** мора се узети у обзир. Међутим, овај извештај о пракси не анализира како би процена требало да се изврши. Додатак о правним изворима који се баве слободом изражавања доступан је само у информативне сврхе.
- Процена Члана 4(1)(f) ТМД може да садржи елемент **субјективности**. Због тога, овај члан треба да примењују испитивачи пружајући објективно образложење, где је могуће, ослањајући се на независне, поуздане изворе, како би подржали своје одлуке.
- **Примери** дати у извештају о пракси приказани су само у сврху процене члана 4(1)(f) ТМД. Чињеница да би неки од њих били прихватљиви по овој одредби не значи да не би могли бити одбијени на основу других разлога за одбијање. Сви примери су на енглеском језику, и претпоставља се да ће их разумети као што би их разумео изворни говорник енглеског језика.

Даље, напомиње се да су примери у документу само у илустративне сврхе. Треба их разумети као демонстрацију применљивости одређених принципа извештаја о пракси када се примењују у односу на релевантну јавност са одређеним нивоом осетљивости и толеранције, а не као наметање закључака о томе шта је супротно јавној политици или прихваћеним принципима морала на националном нивоу. Увек их треба разматрати у вези са одговарајућом групом и принципом на који се односе, имајући на уму горе наведена општа разматрања.

2. ПРАКСА

Следећи текст резимира кључне поруке и главне изјаве принципа праксе.

ПРИНЦИПИ ПРАКСЕ

РАЗУМЕВАЊЕ

Разумевање јавне политике и прихваћених принципа морала

Први одељак праксе наводи основне информације за разумевања јавне политике и прихваћених принципа морала.

Јавна политика може се разумети као *скуп основних норми, принципа и вредности друштва у Србији и Европској унији у одређеном тренутку. Он нарочито укључује универзалне вредности Србије и Европске уније, као што су људско достојанство, слобода, једнакост и солидарност, и принципе демократије и владавине права, како је проглашено у Повељи о основним правима Европске уније (CFREU). Његов садржај треба да буде утврђен из поузданих и објективних извора.* За даље смернице, овај пододељак садржи листе, које нису коначне, са ограниченим бројем: (1) тема које спадају у оквир основних норми; (2) основних принципа и вредности Србије и заједничких принципа и вредности за све државе чланице ЕУ; и (3) примера поузданих и објективних извора из којих би основне норме, принципи и вредности који чине јавне политике Србије и ЕУ или државе чланице ЕУ (ДЧ) требало да буду утврђени.

Прихваћени принципи моралности односе се на *основне моралне вредности и стандарде које прихвата друштво у Србији и Европској унији у одређено време.* Пододељак објашњава да идентификација таквих вредности и стандарда захтева барем неку емпиријску процену онога што релевантно друштво (јавност у питању) сматра, у датом тренутку, прихватљивим нормама понашања. Истичу се религиозни, културни и друштвени морални стандарди и вредности.

ПРОЦЕНА ЗНАКОВА СУПРОТНИХ ЈАВНОЈ ПОЛИТИЦИ И/ИЛИ ПРИХВАЋЕНИМ ПРИНЦИПИМА МОРАЛА

Потенцијални сценарији; релевантан датум за процену; критеријуми и фактори

Овај одељак поставља општа правила за процену знакова супротних јавној политици и/или прихваћеним принципима морала.

Први пододељак покрива потенцијалне сценарије у којима ће за знакове, у принципу, бити утврђено да су супротни јавној политици или прихваћеним принципима морала. Он разликује концепте морала и лошег укуса, разјашњавајући да није довољно да се за знак сматра да је лошег укуса да би спадао у оквир члана 4(1)(f) ТМД.

Други пододељак пружа смернице у вези са релевантним тренутком за одређивање да ли је знак супротан јавној политици и/или прихваћеним принципима морала, што у принципу мора бити засновано на јавној политици на снази и/или основним моралним вредностима и стандардима прихваћеним у време подношења пријаве за жиг.

Последњи пододељак наводи да, иако је испитивање да ли је знак супротан јавној политици засновано на објективним критеријумима, испитивање да ли је знак супротан прихваћеним

принципима морала је засновано на субјективним вредностима које треба применити што објективније. Такође описује критеријуме и факторе које треба узети у обзир при обављању процене.

- (1) Процена самог знака. Овај део је фокусиран на процену значења самог знака, без разматрања добара и/или услуга за које се пријављује. Принципи и смернице су пружени за идентификацију и анализу могућих значења знака, процену додатних вербалних и/или фигуративних елемената који могу утицати на значење знака, правописне грешке или необичне варијације у синтакси, и трансформацију значења знака.
- (2) Процена односа између добара и услуга и знака / релевантне јавности. Овај део објашњава да се перцепција знака од стране релевантне јавности мора узети у обзир током процене, и у ту сврху, добра и услуге за које се пријављује морају бити анализирани, јер служе за идентификацију и релевантне јавности и њене перцепције знака. Затим се пружају информације о кључним принципима везаним за релевантну јавност и њену перцепцију, укључујући неке елементе који могу имати утицај.
- (3) За јавне политике – одређивање поузданих и објективних извора из којих се може утврдити јавна политика.
- (4) За прихваћене принципе морала – идентификација применљивих основних моралних вредности и стандарда.

Укључени су илустративни примери, који су приказани само у сврху процене члана 4(1)(f) TMD.

ПРЕКЛАПАЊЕ ИЗМЕЂУ ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ И ПРИХВАЋЕНИХ ПРИНЦИПА МОРАЛА

Овај одељак се бави преклапањем између јавне политике и прихваћених принципа морала, односно случајевима у којима се може истовремено поднети приговор по основу оба концепта. Поред тога, идентификује неке сценарије у којима би регистрација знака могла бити сматрана супротном и јавној политици и прихваћеним принципима морала, наиме, знакови везани за: људска права; илегалне супстанце, које циљају рањиве групе; религију; и криминалне активности/организације. У овим сценаријима су истакнуте релевантне основне норме, принципи и вредности Србије и ЕУ или држава чланица ЕУ, у контексту јавне политике, и основне моралне вредности и стандарди српског друштва и било ког друштва ЕУ, у контексту прихваћених принципа морала.

СЛОБОДА ИЗРАЖАВАЊА

Овај одељак, у складу са српском и правном праксом ЕУ, утврђује да се слобода изражавања мора узети у обзир приликом анализе да ли је знак супротан члану 4(1)(f) TMD. Указује да утицај овог принципа на процену члана 4(1)(f) TMD тренутно није утврђен у Србији или у закону о жиговима ЕУ. Позива се на додатак за даље информације у вези са „потенцијално релевантним правним изворима“ за примену члана 10 Европске конвенције о људским правима (ECHR) и члана 11 CFREU.

ЗНАЦИ НА КОЈЕ ЧЛАН 4(1)(F) ТМД МОЖЕ ДА СЕ ОДНОСИ

Знаци који укључују/везани су за (1) илегалне супстанце; (2) ризике по јавну безбедност; (3) религиозну или свету везу; (4) вулгарне елементе (псовке, увредљиве гестове итд.); (5) опсценост, сексуалност и наговештаје; (6) знаке који омаловажавају или вређају одређену групу; (7) криминалне активности, злочине против човечности, расистичке и тоталитарне и екстремистичке режиме, организације и покрете; (8) добро познате трагичне догађаје; (9) историјске личности, националне/ЕУ симболе и/или личности које су високо цењене.

Да би се олакшала процена члана 4(1)(f) ТМД, овај обиман одељак укључује листу са одређеним бројем група знакова, која није коначна, на које би овај основ за одбијање могао да се односи. Уводни део одељка објашњава, између осталог, да дата листа не подразумева да знак не може да спада у више од једне групе. Поред тога, у овом одељку се подсећа на неколико околности под којима овај основ за одбијање може да не буде важећи, као и на потребу да се имају у виду општа разматрања укључена у одељак 1.3, посебно коначни став о примерима.

Сваки од пододељака покрива групу знакова и садржи (1) опис типова знакова обухваћених групом, који није коначан, (2) сет принципа везаних за ту групу, и (3) примере који илуструју принципе. Сваки пример садржан у овом одељку састоји се од знака, добара или услуга на које се односи, очекиваног исхода узимајући у обзир све претпоставке (споран или неспоран према члану 4(1)(f) ТМД), и образложења иза исхода.

SR

ПРАКТИЧНИ ДОКУМЕНТ
ЗАШТИТНИ ЗНАКОВИ КОЈИ СУ У
СУПРОТНОСТИ СА ЈАВНОМ
ПОЛИТИКОМ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИМ
МОРАЛНИМ НАЧЕЛИМА

ЗАВОД ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ
СВОЈИНУ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

САДРЖАЈ

1	УВОД	1
1.1	Циљ овог практичног документа	1
1.2	Контекст	1
1.3	Делокруг праксе	1
2	ПРАКСА	3
2.1	Схватање	3
2.1.1	Схватање јавне политике ()	3
2.1.2	Разумевање прихваћених моралних начела	5
2.2	Процена знакова који су супротни јавној политици и/или прихваћеним моралним начелима	5
2.2.1	Могући сценарији	6
2.2.1.1	<i>Лош укус</i>	6
2.2.2	Меродаван датум за оцену	6
2.2.3	Критеријуми и фактори	6
2.2.3.1	<i>Процена самог знака</i>	7
2.2.3.2	<i>Процена односа између робе и услуга и знака/меродавне јавности</i>	10
2.2.3.3	<i>Одређивање поузданих и објективних извора из којих се може утврдити јавна политика</i> ¹⁵	
2.2.3.4	<i>Препознавање применљивих основних моралних вредности и стандарда</i>	15
2.3	Преклапање између јавне политике и прихваћених моралних начела	16
2.4	Слобода изражавања	17
2.5	Знакови који би могли да потпадају под члан 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима	18
2.5.1	Знакови који садрже/повезани су са недозвољеним супстанцама	18
2.5.2	Знакови који се односе на/повезани су са ризицима по јавну безбедност	23
2.5.3	Знакови који се односе на верске или свете појмове	25
2.5.4	Знакови који садрже/повезани су са вулгарним елементима (псовке, увредљиви гестови, итд.)	29
2.5.5	Знакови који садрже/повезани су са развратом, сексуалношћу и инсинуацијама	30
2.5.6	Знакови који омаловажавају или вређају одређену друштвену групу	33
2.5.7	Знакови који се односе на криминалне активности, злочине против човечности, расистичке и тоталитарне и екстремистичке режиме, организације и покрете	36
2.5.8	Знакови који се односе на познате трагичне догађаје	38
2.5.9	Знакови који се односе на/повезани су са историјским личностима, националним симболима/симболима ЕУ и/или веома цењеним личностима	41

1 УВОД

1.1 Циљ овог практичног документа

Овај практични документ утврђује опште принципе о оцени знакова који су у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима, а нарочито разумевање ових појмова, њиховог односа, критеријуме за њихову оцену, заједно са примерима знакова за које се може сматрати да су у супротности са јавном политиком и/или прихваћеним моралним начелима. Служи као референца Заводу за интелектуалну својину Републике Србије, удружења корисника (УК), као и подносиоцима захтева и њиховим представницима.

Биће широко и лако доступан и нудиће јасно и свеобухватно објашњење принципа на којима ће се ова пракса заснивати. Ови принципи су осмишљени да се генерално примењују и имају за циљ да покрију велику већину случајева. Мора се напоменути да ће се **оцена да ли је знак противан јавној политици и/или прихваћеним моралним начелима увек вршити од случаја до случаја – пошто су они уско повезани са нормама и вредностима које преовладавају у друштву у датом тренутку.**

Даље, примери који су дати у овом документу имају за циљ да илуструју принципе овог практичног документа. Ове примере треба посматрати у вези са принципима и на основу претпоставки на којима почивају и такође их треба схватити као демонстрацију одређених принципа Праксе, а не као наметање закључака о томе шта је у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима на нивоу целе државе.

1.2 Контекст

Заштитни знакови који су у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима

Члан 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима даје основ за одбијање или неважење заштитних знакова који су у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима. Међутим, формулација члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима је прилично широка и подложна је тумачењу, јер не садржи дефиницију онога што би требало схватити као „јавну политику“ или „прихваћена морална начела“, нити појашњава однос између ових двају појмова.

Иако је судска пракса у ЕУ дала неке смернице по том питању ⁽¹⁾, и даље постоји [постојала је] несигурност у вези са одлучујућим аспектима оцене те одредбе, као што су однос и разлике између тих двају појмова, да ли и у којим случајевима могу да се преклапају, као и о критеријумима које треба узети у обзир приликом оцене.

1.3 Делокруг праксе

Ова пракса пружа разумевање појмова јавне политике и прихваћених моралних начела, скуп принципа о оцени из члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима и применљивих критеријума за такву оцену, и илустративне примере за демонстрирање применљивих критеријума.

Следеће теме су у **делокругу** праксе:

- схватања појмова јавне политике и прихваћених моралних начела и других појмова који се односе на њихову оцену (нпр. разјашњавање односа и разлика између тих појмова, да ли и у којим случајевима те појмове треба проучавати независно или у спрези једног са другим, разграничење

⁽¹⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118 and Opinion of Advocate General Bobek, delivered on 2 July 2019 in case 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118.

између појма прихваћених моралних начела и појма лошег укуса);

- оцена да ли је знак у супротности са јавном политиком и/или прихваћеним моралним начелима, као и о њиховом тумачењу и примени (нпр. оцена самог знака, робе/услуга обухваћених том применом, идентификација и појашњење меродавне јавности, контексти и околности које утичу на схватање тог знака); и
- јасни примери утврђених критеријума и група знакова.

Следеће теме су **ван делокруга** ове праксе:

- шта се сматра или би требало да се сматра законитим у земљи;
- оцена других права интелектуалне својине и њихов утицај на могућност регистрације заштитних знакова у складу са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима;
- како треба извршити оцену слободе изражавања у вези са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима (међутим, слобода изражавања се мора узети у обзир када се анализира да ли је знак у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима);
- процесни аспекти који се односе на Завод за интелектуалну својину Републике Србије, као што су испитивање по службеној дужности и поступци поништења и др.;
- питања која се односе на језик у вези са примерима који би могли да се користе у документу о пракси (тј. сви примери су на енглеском језику и претпоставља се да ће бити схваћени онако како би их разумео изворни говорник енглеског језика); и
- културно наслеђе у контексту члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима ⁽²⁾.

Општа разматрања	
Процена од случаја до случаја	Иако принципи који су наведени у наставку могу пружити смернице за оцену одлука, све пријаве треба процењивати од случаја до случаја имајући у виду нормалан ниво осетљивости и толеранције меродавне јавности у јурисдикцији, као и све околности специфичне за Србију или државу чланицу ЕУ и овај конкретан случај.
Преклапање између јавне политике и прихваћених моралних начела	У случајевима када је знак у супротности са јавном политиком и прихваћеним моралним начелима, примењиваће се критеријуми који су примењиви на сваки од њих.
Слобода изражавања	У складу са судском праксом ЕУ, слобода изражавања се мора узети у обзир када се анализира да ли је знак у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима. Ипак, чињеница да је знаку одбијена регистрација не спречава његову употребу у трговини. Пошто утицај слободе изражавања на оцену Члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима тренутно није уређен ни у Србији ни у закону о заштитним знаковима ЕУ, овај документ о пракси не анализира како би требало извршити оцену. Додатак о правним изворним материјалима који се баве слободом изражавања приложен је само у информативне сврхе.
Субјективност	Упркос смерницама које су дате у принципима договореним у наставку, оцена члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима може имати субјективни елемент. Као такав, овај члан би требало да примењују испитивачи који дају објективну изјаву о разлозима, где је то могуће, ослањајући се на независне, поуздане изворе, како би поткрепили своје одлуке.
Примери	Примери који су овде приказани су само за потребе оцене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима. Чињеница да би неки од њих били

⁽²⁾ Због недостатка упутстава од Суда правде Европске уније, сматрало се да је неопходно да се ова тема изостави из делокруга пројекта.

	прихватљиви према овој одредби не значи да се не би могли одбити на основу других разлога за одбијање (нпр. непрепознатљивост, описност). Иако се неки термини могу препознати на више језика, сви примери су на енглеском језику и претпоставља се да ће бити схваћени онако како би их разумео изворни говорник енглеског језика .
--	---

2 ПРАКСА

У складу са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима, заштитни знакови који су у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима неће бити регистровани или ће, ако су регистровани, могу бити проглашени неважећим. Док други апсолутни разлози за одбијање имају, у принципу, углавном комерцијални разлог, јавна политика и морал штите или подржавају важнија начела и основне вредности као што је наведено у наставку. Поред тога, сврха овог разлога за одбијање није да се препознају и филтрирају знакови чија употреба у трговини мора по сваку цену бити спречена; већ је образложење одредбе да се користи од регистрације заштитног знака не додељују у корист знакова који су у супротности са јавном политиком и/или прихваћеним моралним начелима признатим у Србији. Органи власти и јавне управе не смеју да додељују службени статус, па би стога требало да спрече легитимизацију у друштву знакова који вређају одређене основне вредности сваког демократског друштва. Међутим, чињеница да је знак одбијен у складу са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима не спречава његову употребу.

Важно је напоменути да, ако се пријава одбије на основу члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима, неће бити могуће превладати одбијање кроз стечену препознатљивост као последицу употребе заштитног знака (члан 4(4) Директиве о заштитним знаковима). Међутим, свака таква претходна употреба мора бити узета у обзир приликом процене схватања меродавне јавности о знаку, укључујући начин на који је та употреба могла да утиче на то схватање ⁽³⁾.

Осим тога, питање да ли заштитни знак може да се региструје у складу са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима одвојено је од питања да ли су нуђење или коришћење робе и/или услуга за које је тај знак регистрован легални у Србији. Стога, сâм заштитни знак, односно знак у односу на робу или услуге како се појављују у пријави за заштитни знак, треба да буде процењен да би се утврдило да ли је у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима. ⁽⁴⁾.

2.1 Схватање

2.1.1 Схватање јавне политике ⁽⁵⁾

Јавна политика се може схватити као скуп основних норми, принципа и вредности друштва у Србији у одређеном тренутку. То обухвата, нарочито, универзалне вредности Србије, као што су људско достојанство, слобода, једнакост и солидарност, и принципе демократије и владавине права, како је прокламовано у Повељи о основним правима Европске уније (CFREU). Њен садржај требало би да може да буде утврђен из поузданих и објективних извора.

⁽³⁾ С тим у вези, погледајте 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 51

⁽⁴⁾ 13/09/2005, T-140/02, Intertops, EU:T:2005:312, § 27.

⁽⁵⁾ Израз „јавна политика“ одговара формулацији која се налази у верзији члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима на енглеском језику. Међутим, законодавство неких држава чланица користи различите речи за упућивање на исти појам приликом преношења такве одредбе (нпр. јавни ред *ordre public*, итд). Када се преводи овај документ, израз „јавна политика“ треба разумети и превести у складу са формулацијом садржаном у националном законодавству држава чланица када се односи на еквивалент члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.

Испод је скраћен списак тема које спадају у делокруг **основних норми**.

- Спољна и безбедносна политика ⁽⁶⁾: норме које имају за циљ, између осталог, очување мира, борбу против тероризма, владавину права и развој и јачање демократије.
- Здравствена политика ⁽⁷⁾: норме које имају за циљ, између осталог, заштиту и побољшање здравља грађана Србије и оспособљавање Србије да боље спречи и одговори на озбиљне здравствене претње.
- Хуманитарна помоћ и цивилна заштита ⁽⁸⁾: норме које имају за циљ пружање помоћи у случају великих катастрофа или хуманитарних ванредних ситуација.
- Промовисање и заштита људских права, основних слобода и правде ⁽⁹⁾: норме које имају за циљ да обезбеде грађанима Србије да уживају иста основна права заснована на вредностима једнакости, недискриминације, инклузије, људског достојанства, слободе и демократије, која су заштићена владавином права – између осталог, промовисање и заштита права жена, деце, мањина и расељених лица; одбрана људских права кроз активно партнерство, одбрана социјалних и културних права итд.

Штавише, ово схватање пружа, али није ограничено на, списак основних **принципа и вредности** ⁽¹⁰⁾ у друштву у којем преовладавају инклузија, толеранција, правда, солидарност и недискриминација, између осталог на основу пола, расе, боја коже, етничког или социјалног порекла, генетских карактеристика, језика, религије или уверења, мишљења, места рођења, инвалидитета, узраста или сексуалне оријентације. Ове основне вредности и принципи су ⁽¹¹⁾:

- људско достојанство,
- слобода,
- једнакост,
- солидарност,
- демократија,
- владавина права,
- поштовање људских права, укључујући права припадника мањина.

Захтеви јавне политике се током времена развијају, у зависности од специфичних потреба друштва. Србија суштински и даље има слободу да одреди садржај тих захтева у складу са својим националним потребама и међународним обавезама ⁽¹²⁾ ⁽¹³⁾.

⁽⁶⁾ https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_en

⁽⁷⁾ https://europa.eu/european-union/topics/health_en

⁽⁸⁾ https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/humanitarian-aid-and-civil-protection_en

⁽⁹⁾ https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/human-rights-and-democracy_en у https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/justice-and-fundamental-rights_en

⁽¹⁰⁾ Различите верзије уговора о ЕУ наизменично користе појмове „вредности“ и „принципи“ да означе вредности и принципе који су наведени у овом одељку (нпр. Уговор из Амстердама и Уговор из Мастрихта спомињу да је „Унија заснована на принципима слободе, демократије, поштовања људских права и основних слобода и владавине права, принципа који су заједнички државама чланицама). Стога се, ради јасноће, развијају заједно.

⁽¹¹⁾ Ове вредности и принципи су утврђени у [Повељи о основним правима Европске уније](#) и у [Лисабонском уговору](#) о изменама и допунама Уговора о Европској унији и Уговора о оснивању Европске заједнице, потписаног у Лисабону, 13. децембра 2007.

⁽¹²⁾ 12/05/2021, T-178/20, Bavaria Weed (fig.), EU:T:2021:259, § 40.

⁽¹³⁾ У складу са чланом 4(3) Директиве о заштитним знаковима: „Свака држава чланица може да одлучи о томе да ли ће неки заштитни знак бити регистрован или, ако је већ регистрован, може да буде проглашен неважећим ако и у мери у којој: (а) употреба тог заштитног знака може бити забрањена у складу са одредбама закона који није закон о заштитним знаковима дотичне државе чланице или Уније“.

Коначно, основне норме, принципи и вредности који обликују јавну политику Србије **могу да се утврде из поузданих и објективних извора**, попут оних који су наведени у следећем скраћеном списку ⁽¹⁴⁾:

- општи принципи права,
- међународни уговори и конвенције,
- споразуми ЕУ,
- законодавство ЕУ,
- судска пракса ЕУ,
- важеће српско законодавство,
- српска судска пракса.

2.1.2 Разумевање прихваћених моралних начела

Прихваћена морална начела односе се на основне моралне вредности и стандарде које је српско друштво прихватило у датом тренутку.

Препознавање **применљивих основних моралних вредности и стандарда захтева бар неку емпиријску процену онога што друштво (дотична јавност) сматра, у датом тренутку, прихватљивим нормама понашања** ⁽¹⁵⁾, посебно зато што се оне временом мењају.

С обзиром да на моралне вредности и стандарде утичу, између осталог, веровања, културна позадина и друштвена мрежа друштва, истиче се следеће:

- **Верске вредности и стандарди:** они који одражавају веровања и праксу неке верске групе, као што су поштовање које се даје одређеној верској доктрини, практикантима те религије, церемонијама повезаним са том религијом, светим текстом(овима), светим симболима итд.
- **Културне вредности и стандарди:** они који одражавају традицију културе и народа који је чине, попут поштовања и заштите обичаја и традиције, ритуала/церемонија, културних симбола или језика одређене групе, итд.
- **Друштвене вредности и стандарди:** они који одражавају идентитет заједнице. Опште говорећи, ове вредности потичу, између осталог, из политичких, образовних и друштвених мрежа одређене групе и зависе од посебног географског и друштвеног контекста.

2.2 Процена знакова који су супротни јавној политици и/или прихваћеним моралним начелима

Из формулације утврђене у члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима, може се закључити да овај апсолутни основ обухвата два различита појма – заштитне знакове који су супротни јавном поретку и заштитне знакове који су супротни прихваћеним моралним начелима. Док се појмови јавне политике и прихваћених моралних начела могу, у одређеним случајевима, преклапати, закључак да је знак само у супротности са јавном политиком или само у супротности са прихваћеним моралним начелима је довољан да знак буде одбијен на основу члана 4. (1)(ф) Директиве о заштитним знаковима. Ипак, када се сматра да је знак у супротности и са јавном политиком и прихваћеним моралним начелима, треба извршити процену и једног и другог. С тим у вези, у одлукама Завода за интелектуалну својину којима се одбија знак према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима треба јасно да буду наведени разлози на којима су засноване.

⁽¹⁴⁾ У одељку 2.2.3 су детаљније објашњени извори који се морају узети у обзир и други извори који се могу, ако је потребно, узети у обзир.

⁽¹⁵⁾ Мишљење независног адвоката Бобека, 27/02/2020, С-240/18 Р, Fack Ju Göhte, ЕУ:С:2020:118, § 80.

2.2.1 Могући сценарији

У принципу, знак ће бити у супротности са јавном политиком ако је, између осталог, у супротности и/или подстиче, велича, банализује или оправдава кршење основне норме, начела и/или вредности, који су утврђени из било ког од поузданих и објективних извора наведених у одељку 2.1.1. Дакле, знак мора да утиче на интерес који Србија сматра основним у складу са сопственим системима вредности ⁽¹⁶⁾.

У принципу, знак ће бити у супротности са прихваћеним моралним начелима ако се, између осталог, сматра да се било који од основних моралних вредности и стандарда споменутих у одељку 2.1.2 крши, омаловажава, дискриминише, понижава, обезвређује или банализује на начин који је увредљив.

За примену члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима, знак мора да има барем једно значење које је **очигледно у супротности са прихваћеним моралним начелима или јавном политиком**.

2.2.1.1 Лош укус

Лош укус и морал су различити појмови. Како је утврдио Суд правде, да би се ушло у делокруг члана 7(1)(ф) Закона о заштитним знаковима ЕУ (еквивалентно члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима), није довољно да би се дотични знак сматрао за **лош укус**. Мераодавна јавност то сигурно схвата као супротно основним моралним вредностима и друштвеним стандардима какви постоје у то време ⁽¹⁷⁾.

Знак за који се утврди да представља лош укус је онај који је груб, непрефињен или није фин, али није увредљив за особу нормалног нивоа осетљивости и толеранције. Такви знаци неће представљати кршење прихваћених моралних начела.

2.2.2 Мераодаван датум за оцену

У принципу, процена да ли је знак у супротности са јавном политиком и/или прихваћеним моралним начелима мора да се заснива на јавној политици која је на снази и/или основним моралним вредностима и прихваћеним стандардима **у време подношења пријаве за заштитни знак**. ⁽¹⁸⁾. Међутим, могу да постоје веома посебне околности у којима на јавну политику која је на снази и/или на основне моралне вредности и прихваћене стандарде може да утиче догађај који се догодио након подношења пријаве, и у тим случајевима, у принципу, ти догађаји такође могу бити узети у обзир ⁽¹⁹⁾.

2.2.3 Критеријуми и фактори

Док се процењивање да ли је знак у супротности са **јавном политиком** заснива на **објективним критеријумима** ⁽²⁰⁾, процењивање да ли је знак у супротности са **прихваћеним моралним начелима** заснива се на **субјективним вредностима** које морају да се **примене што је могуће објективније** ⁽²¹⁾.

⁽¹⁶⁾ 12/12/2019, T-683/18, CANNABIS STORE AMSTERDAM (fig.), EU:T:2019:855, § 73. Одлука се односи на члан 7(1)(ф) Закона о заштитним знаковима ЕУ, који одговара члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.

⁽¹⁷⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 41.

⁽¹⁸⁾ 03/06/2009, T-189/07, Flugbörse, EU:T:2009:172; confirmed by 23/04/2010, C-332/09 P, Flugbörse, EU:C:2010:225.

⁽¹⁹⁾ Као што је случај БИН ЛАДИН, EUIPO BoA R 176/2004-2: иако је заштитни знак „БИН ЛАДИН“ пријављен четири месеца пре терористичког напада 11. септембра, у обзир су узети догађаји и околности који су настали током процене.

⁽²⁰⁾ Мишљење независног адвоката Бобека, достављено 2. јула 2019. године(1) у случају 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 78.

⁽²¹⁾ Мишљење независног адвоката Бобека, достављено 2. јула 2019. године(1) у случају 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 80.

Ипак, оба појма треба проверити узимајући у обзир следеће критеријуме и факторе.

- **Процена самог знака**
 - Идентификација и анализа могућих значења знака
 - Процена додатних натписа и/или цртежа који могу утицати на значење знака
 - Правописна грешка или неубичајена измена у синтакси
 - Трансформација значења знака

- **Процена односа између робе и услуга и знака/меродавне јавности**
 - Анализа робе и услуга
 - Меродавна јавност
 - Није ограничено на циљну јавност
 - Стандард разумне особе са просечним праговима осетљивости и толеранције
 - Јавни интерес у вези са регистрацијом увредљивих речи
 - Схватање у меродавној јавности
 - Утицај робе и/или услуга на схватање знака
 - Језички и географски делокруг
 - Посебан контекст и околности које могу утицати на схватање знака

- **За јавну политику: Одређивање поузданих и објективних извора из којих се може утврдити јавна политика**

- **За прихваћена морална начела: Препознавање применљивих основних моралних вредности и стандарда**

Следећи пододељци развијају критеријуме и факторе који су наведени изнад и који садрже јасне примере, који су приказани само за потребе процене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.

2.2.3.1 *Процена самог знака*

Овај пододељак је усредсређен на процену значења самог знака, односно његових натписа и/или цртежа, без разматрања робе и/или услуга за које се подноси пријава ⁽²²⁾.

а) Идентификација и анализа могућих значења знака

Неопходно је проценити натпис(е) и/или цртеж(е) и препознати могућа значења знака и/или поруке коју он шаље на језицима који су разумљиви у Србији. Затим би требало извршити анализу да ли би неко од ових могућих значења и нијанси могло бити у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима. Ради тога, треба узети у обзир све употребе које одређена реч може да има (формална, колоквијална, сленг, итд.).

Процена могућих значења знака и/или поруке коју он шаље може бити поткрепљена, између осталог, поузданим записима у речнику, енциклопедијама или примерима употребе појма/ова (садржаних у знаку) који се налазе на веб-страницама. Такви извори референци би, у принципу, пружили прелиминарну назнаку о томе да ли би тај знак могао да буде у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима.

Ако је било које од ових могућих значења у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима, то значење се мора сматрати делом процене члана 4(1)(ф) Директиве о

⁽²²⁾ Циљ ове тачке је да се утврде сва значења знака и да ли је неко од њих посебно меродавно за оцену Члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима. Роба и/или услуге у вези са овим знаком су анализирани у следећем пододељку (2.2.3.2).

заштитним знаковима.

Значење које треба узети у обзир за процену члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима	
Знак	Објашњење
	<p>Према Колинсовом речнику, текстуални елемент 'SS' могао би да се односи, између осталог, на скраћеницу за пароброд или свеце. Међутим, 'SS' се може препознати и као скраћеница за војну организацију у оквиру нацистичке партије у Другом светском рату, која је проглашена злочиначком организацијом због тога што је непосредно учествовала у чињењу ратних злочина.</p> <p>Заштитни знак са таквим значењем могао би се схватити као величање и/или банализација нацизма и злочиначког деловања те организације, које су у супротности са недељивим, универзалним вредностима на којима се заснива ЕУ, односно људском достојанству, слободи и физичком интегритету. Стога ово значење треба узети у обзир приликом процене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.</p>
	<p>Према Оксфордском речнику, текстуални елемент 'PUSSY' могао би да се односи на реч коју деца користе за „мачку“ или на жаргонску реч која се односи на женске полне органе.</p> <p>Овај знак би стога могао да се схвати као увредљив. Стога ово значење треба узети у обзир приликом процене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.</p>

б) Процена додатних натписа и/или цртежа који могу утицати на значење знака

Приликом процене знака треба размотрити да ли, осим идентификованог елемента који би могао да буде у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима, знак садржи и друге елементе који би могли да утичу на значење знака. Могу да постоје случајеви у којима **додатни натписи или цртежи могу да одстране и/или пониште непожељно значење** знака.

Комбинација елемената <u>одстрањује</u> и/или <u>поништава</u> непожељно значење знака	
Знак	Објашњење
	<p>Према Оксфордском речнику, текстуални елемент 'DICK' је жаргонски вулгаран израз који се односи на људски пенис. Поред тога, 'Dick' је такође деминутив од имена Ричард. Комбинација натписа 'LITTLE DICK' и цртежа недужног детета одстрањује могуће вулгарно и увредљиво значење, јер преноси поруку да се знак односи на мало дете које се зове Дик.</p>
	<p>Према Оксфордском речнику, текстуални елемент 'PUSSY' могао би да се односи на реч коју деца користе за „мачку“ или на жаргонску реч која се односи на женске полне органе. Комбинација натписа са цртежом отиска мачје шапе одстрањује вулгарно и увредљиво значење знака, јер преноси поруку да се знак односи на мачку.</p>

С друге стране, могући су случајеви у којима **додатни натписи или цртежи појачавају непожељно значење** знака, у смислу да би знак и/или порука коју он преноси могли бити у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима.

Комбинација елемената <u>појачава</u> непожељно значење знака	
Знак	Објашњење
	<p>Према Оксфордском речнику, текстуални елемент 'DICK' је вулгаран жаргонски израз који се односи на људски пенис. 'Dick' је такође деминутив од имена Ричард. Комбинација текстуалних елемената 'LITTLE DICK' са приказом банане која замењује латинично слово „I“ наглашава вулгарно и</p>

	увредљиво значење. Стога ово значење треба узети у обзир приликом процене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.
	Према Оксфордском речнику, тесктуални елемент 'PUSSY' могао би да се односи на реч коју деца користе за „мачку“ или на жаргонску реч која се односи на женске полне органе. Комбинација тесктуалног елемента са приказом женских усана упућује на сексуалну конотацију израза „маца“, појачавајући вулгарно и увредљиво значење. Стога ово значење треба узети у обзир приликом процене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.

с) Правописна грешка или неубичајена измена у синтакси

Правописна грешка или неубичајена измена у синтакси би такође могла да ублажи било какву непосредну повезаност са негативном конотацијом знака. Међутим, то не би био случај, када је, услед погрешног писања или неубичајене измене **изговор знака идентичан непожељном појму или изразу.**

Правописна грешка или неубичајена измена у синтакси	
Знак	Објашњење
THERAPIST JOHN	Тесктуални део знака односи се на терапеута који се зове Џон. Дакле, сматра се да овај знак не преноси никакво увредљиво значење према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.
THE.RAPIST JOHN	За разлику од горњег знака, додавање тачке између слова „Е“ и „Р“ ствара измену у значењу знака додатно асоцирајући на силоватеља, односно криминалца, који се зове Џон. Стога ово значење треба узети у обзир приликом процене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.

д) Трансформација значења знака

Приликом обављања испитивања у складу са јавном политиком, такође треба узети у обзир **да ли су натписи и/или цртежи који се налазе у знаку и/или поруци коју он преноси трансформисани** до те мере да више не би били у супротности са јавном политиком на датум подношења пријаве заштитног знака. Што се тиче прихваћених принципа морала, проценом треба утврдити **да ли су горепоменути елементи знака временом изгубили своје увредљиво значење.** Ово се у принципу мора утврдити у односу на време подношења пријаве заштитног знака.

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима	
Знак	Објашњење
	Гусарска застава (црна застава са сликом лобање и укрштених костију на њој) традиционално је била повезивана са пиратима. Пиратство је чин пљачке и/или криминалног насиља које чини посада једног брода на другом броду или обалском подручју, што је чест проблем и злочин у многим земљама. Међутим, данас се гусарска застава не користи нити повезује са горе наведеном врстом злочина, а овај знак се не доживљава као величање и/или банализовање или оправдавање озбиљне штете коју су пирати нанели основним вредностима ЕУ, као што су, на пример, људско достојанство и сигурност. Стога је значење цртежа садржаног у овом знаку донекле трансформисано и не треба га сматрати супротним члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.

2.2.3.2 *Процена односа између робе и услуга и знака/меродавне јавности*

а) Анализа робе и услуга

Процена да ли је знак у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима мора се вршити у односу на схватање тог знака код меродавне јавности ⁽²³⁾.

У том циљу, роба и услуге које се пријављују морају бити анализирани, јер служе за препознавање меродавне јавности и њеног схватања тог знака.

Поред тога, Суд правде је утврдио да процена у складу са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима мора узети у обзир, између осталог, контекст у којем ће се јавност вероватно сусрести са тим заштитним знаком ⁽²⁴⁾, претпостављајући његову нормалну употребу.

б) Меродавна јавност

- Није ограничено на циљну јавност

За потребе члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима **меродавна јавност није нужно ограничена на јавност на коју су директно упућене роба и/или услуге за које се подноси регистрација, већ и на друга лица која, без обзира на ту робу и/или услуге, могу случајно наићи на тај знак у свом свакодневном животу.** ⁽²⁵⁾.

Стога, процена знака мора бити **заснована на схватању јавности за које постоји вероватноћа да ће видети тај заштитни знак где год да се роба и/или услуга могу затећи.**

- Стандард разумне особе са просечним праговима осетљивости и толеранције

Схватање овог знака не може бити засновано на делу меродавне јавности која не сматра ништа шокантним, нити се може заснивати на делу јавности који се врло лако може увредити. Уместо тога, мора се заснивати **на стандарду разумне особе са просечним прагом осетљивости и толеранције.** То значи да није довољно ако заштитни знак може да увреди само малу мањину изузетно пуританских грађана. Напротив, не би требало дозволити да се заштитни знак региструје само зато што то не би увредило једнако малу мањину на другом крају спектра која чак и грубу развратност сматра прихватљивом. Неки људи се лако увреде, док се други уопште не базирају на шокантне поруке. Процена да ли је знак у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима мора да се врши у складу са стандардима и вредностима обичних грађана који се налазе између те две крајности. ⁽²⁶⁾.

- Јавни интерес у вези са регистрацијом увредљивих речи

Чињеница да многи људи не сматрају одређене речи увредљивим или их чак користе у свом свакодневном говору не мења чињеницу да би се ове речи могле сматрати увредљивим – постоји јавни интерес да се обезбеди да се регистрација не одобри знаковима који се састоје од увредљивих речи које потрошачи, посебно деца и млади, могу накнадно да примете.

⁽²³⁾ 20/09/2011, T-232/10 Грб Совјетског Савеза, EU:T:2011:498, § 50.

⁽²⁴⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 42.

⁽²⁵⁾ 05/10/2011, T-526/09, Paki, EU:T:2011:564, § 17-18 and 06/07/2006, EUIPO Grand Board R 495/2005-G, SCREW YOU, § 21 and 26.

⁽²⁶⁾ 06/07/2006, EUIPO BoA R 495/2005-G, SCREW YOU, § 21.

с) Схватање у меродавној јавности

Када се препознају роба и услуге и меродавна јавност, извршиће се процена како ће меродавна јавност схватити тај знак у односу на ту робу и/или услуге. На то схватање могу да утичу роба и/или услуге, језик знака, посебан контекст и околности у Србији, или било који други меродавни елементи и/или фактори који су специфични за појединачни случај. ⁽²⁷⁾.

За **јавну политику** схватање јавности се односи на разумевање значења знака у меродавној јавности, а не на схватање меродавне јавности да ли је тај знак у супротности са јавном политиком.

- **Утицај робе и/или услуга на схватање знака**

- Случајеви у којима роба и/или услуге нису меродавни за процену

У неким случајевима, **значење знака, и/или поруке коју он преноси, толико је снажно да би било одбачено као супротно јавном поретку или прихваћеним моралним начелима, без обзира на робе и/или услуге за које се пријављује** ⁽²⁸⁾.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 25: Одећа	<i>Цртеж у овом знаку јасно представља припадника супремацистичке терористичке мрзилачке групе Кју Клукс Клан (ККК), због беле тунике са капуљачом на којој се налази ознака те групе. Поред тога, особа маше десном руком на начин који подсећа на нацистички поздрав. Порука коју овај знак шаље је толико снажна и у великој мери повезана са расистичким и криминалним радњама да се ни на који начин не може сматрати нијансираном. Стога ће се овај знак сматрати, између осталог, супротним неким од основних вредности ЕУ, као што су људско достојанство, слобода, једнакост и солидарност прокламованим у Повељи о основним правима Европске уније, и услед тога, супротним јавној политици и прихваћеним моралним начелима, за сву робу и услуге.</i>
ASIAN PENCIL DICK	Класа 10: Сексуалне играчке	<i>Иако се претпоставља да је циљна јавност сексуалних играчака врло толерантна према знаковима који садрже сексуалну конотацију, порука коју овај знак преноси је расистичка и представља стереотип о једној етничкој групи и набијена је сексуалном конотацијом. Толико је увредљив и омаловажавајући да ће се овај знак сматрати, у најмању руку, супротним неким од основних вредности ЕУ, као што су људско достојанство, недискриминација, инклузија и једнакост, као што је прокламовано у Повељи о основним правима Европске уније. Дакле, било би у супротности и са прихваћеним моралним начелима и са јавном политиком за сву робу и услуге.</i>

⁽²⁷⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 40 and § 42-43.

⁽²⁸⁾ 05/10/2011, T-526/09, Paki, EU:T:2011:564, § 15.

- Случајеви у којима роба и/или услуге утичу на схватање у меродавној јавности

У неким случајевима роба и услуге, и контекст у којем ће бити понуђени, могу утицати на схватање у меродавној јавности, у смислу да могу нагласити непожељност те поруке коју знак преноси у смислу јавне политике и/или прихваћених моралних начела. То је случај када би шира јавност, нарочито деца и млади, могла бити рутински изложена овим робама и/или услугама (у супермаркетима, емитовање на телевизији, итд.).

Роба и услуге и контекст <u>наглашавају</u> непожељност овог знака у смислу јавне политике и/или прихваћених моралних начела		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
KILL THEM ALL	Класа 41: Услуге забаве за децу	Речи 'KILL THEM ALL' преносе поруку која би се могла схватити као подстицање на убиство. У овом случају, услуге за које се пријављује, а које су намењене деци, наглашавају неприхватљивост текстуалних елемената и већа је вероватноћа да ће овај знак бити схваћен као подстрекавање на чињење кривичног дела.
AUSCHWITZ MEMORIES	Класа 41: Услуге забављања које пружају забавни паркови	Аушвиц је био нацистички концентрациони логор који се налазио у Пољској, која је била под немачком окупацијом током Другог светског рата. У овом случају, коришћење таквог назива за забавне паркове наглашава непожељност текстуалних елемената и већа је вероватноћа да ће овај знак бити схваћен као ругање трагедији и њеним жртвама.

Насупрот томе, у другим случајевима, роба и услуге, и контекст у којем ће бити понуђени, могу да отклоне или пониште непожељност поруке коју овај знак преноси у смислу јавне политике и/или прихваћених моралних начела. Ово је случај, на пример, са робом и/или услугама које се продају само у овлашћеним радњама за продају сексуалних помагала, где би опуштенији став могао бити прикладан ⁽²⁹⁾.

Роба и услуге и контекст <u>отклањају</u> или <u>поништавају</u> непожељност овог знака у смислу јавне политике и/или прихваћених моралних начела		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
KILL THEM ALL	Класа 5: Инсектицид	Речи 'KILL THEM ALL' преносе поруку која би се могла схватити као подстицање на убиство. У овом случају, роба за коју се подноси пријава, поништава непожељност поруке коју преноси и већа је вероватноћа да ће овај знак бити схваћен као да се односи само на убијање инсеката.
AUSCHWITZ MEMORIES	Класа 41: Музеји	Аушвиц је био нацистички концентрациони логор који се налазио у Пољској, која је била под немачком окупацијом током Другог светског рата. Услуге које се пријављују отклањају сваку узредљиву или шокантну поруку а овај знак ће се вероватније схватити у контексту објективног приказа конкретних историјских догађаја, у сврху едукације и подизања свести посетилаца.

⁽²⁹⁾ 06/07/2006, EUIPO BoA R 495/2005-G, SCREW YOU, § 21.

- **Језички и географски делокруг**

Треба да се анализира **језички и географски делокруг** овог знака. Процена да ли је знак у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима мора да се изврши у односу на меродавну јавност која може да разуме тај знак и која би била суочена са њим.

За ову процену, **иако меродавна јавност може да разуме знак који преноси поруку на страном језику, њен ниво осетљивости може бити другачији од оног код изворних говорника тог језика** ⁽³⁰⁾. На пример, схватање израза на енглеском језику код говорника којем енглески није матерњи језик није нужно иста као схватање код говорника коме је енглески матерњи језик.

Што се тиче географског делокруга, разумевање језика није строго ограничено географским границама. Може се догодити да се, из историјских, културних или прекограничних тржишних разлога, одређени речник датог језика прошири и да шира јавност у Србији може да га разуме.

- **Посебни контексти и околности које могу утицати на схватање овог знака**

Коначно, постоје одређени контексти и околности у делу Србије који су релевантни за процену схватања јавности и могу, ако је потребно, да се узму у обзир у процени јавне политике и прихваћених моралних начела, јер могу да спрече или помогну приликом регистрације знака. Ови елементи могу бити, али нису ограничени на, следеће.

- **Друштвени контекст**, на пример, језичке, историјске, културне, верске или филозофске различитости у релевантном тренутку. То утиче на перцепцију меродавне јавности и као последицу тога, шта ће се сматрати супротним јавној политици или прихваћеним моралним начелима на том делу територије Србије.

На пример, светски догађаји, као што су избегличке кризе, успон екстремно десничарске политике, преквалификација кривичних дела повезаних са дрогом, итд.

- **Широко распрострањено јавно мњење** (било у циљној јавности или у јавности у целини). Ово може да се утврди разматрањем, на пример, чланака из књига, штампе и других извора који омогућавају да се докаже то преовлађујуће јавно мњење.
- **Начин на који је меродавна јавност у прошлости реаговала на тај знак или сличне знакове** ⁽³¹⁾. Иако се непостојање контроверзи мора узети у обзир да би се утврдило како меродавна јавност доживљава заштитни знак за који се подноси пријава за регистрацију, чињеница да је такав или сличан знак претходно био представљен меродавној јавности без познате контроверзе, не мора нужно да значи да тај знак није у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима ⁽³²⁾.
- **У контексту јавне политике, запажања трећих земаља или других држава чланица** могу се, ако је прикладно, узети у обзир за процену схватања јавности под условом да та запажања (у вези са позитивном или негативном реакцијом на/утицајем релевантног знака као заштитног

⁽³⁰⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 68.

⁽³¹⁾ 'Као што независни адвокат то примећује у тачки 94 свог Мишљења, ти фактори обухватају велики успех истоимене комедије у широј јавности немачког говорног подручја и чињеницу да изгледа да њен наслов није изазвао контроверзу, као и чињеница да је младим људима одобрено да је гледају, као и да Гетеов институт – који је културни институт Савезне Републике Немачке, активан широм света и задужен, између осталог, да промовише знање немачког језика – користи ту комедију у образовне сврхе'. 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 52.

⁽³²⁾ 05/10/2011, T-526/09, Paki, EU:T:2011:564, § 36.

знака) су у складу са горе наведеним српским вредностима и принципима, као и са правним споразумима постигнутим у контексту међународних уговора и конвенција. ⁽³³⁾.

- **Јер прихваћена морална начела, законодавство и административна пракса** могу бити показатељи тога шта је морално прихватљиво или неприхватљиво за чланове датог друштва у одређеном тренутку (нпр. стандарди емитовања). Међутим, не сме се поднети приговор против знака (као у супротности са прихваћеним моралним начелима) само зато што је у супротности са националним законодавством и праксом. Законодавство и административна пракса се не разматрају због њихове нормативне вредности, већ као могући докази чињеница које се тичу основних моралних вредности и стандарда прихваћених у друштву.

2.2.3.3 Одређивање поузданих и објективних извора из којих се може утврдити јавна политика

Када се анализира да ли је знак у супротности са јавном политиком, треба извршити процену како би се из поузданих и објективних извора утврдила основна норма, принцип и/или вредност која је прекршена.

С тим у вези, **мора** да се узме у обзир следећи непотпун списак извора:

- општи принципи права,
- међународни уговори и конвенције,
- споразуми ЕУ,
- законодавство ЕУ,
- судска пракса ЕУ,
- важеће законодавство држава чланица и судска пракса држава чланица ⁽³⁴⁾.

Следећа непотпуна листа извора **може се, ако је прикладно**, узети у обзир:

- владине и административне смернице или кодекси понашања (нпр. социјално дистанцирање због COVID-19).
- питања јавне безбедности и здравља која нису јасно наведена у законодавству (нпр. владине и научно засноване стручне препоруке).

Ипак, није довољно да је знак у супротности са нечим што је обухваћено било којим од претходно наведених извора; знак мора да утиче и на интерес који Србија сматра основним у складу са сопственим системом вредности ⁽³⁵⁾ ⁽³⁶⁾.

2.2.3.4 Препознавање применљивих основних моралних вредности и стандарда

Када се анализира да ли је знак у супротности са прихваћеним моралним начелима, основне моралне вредности и стандарди који су прихваћени у друштву не могу се открити изван друштвених норми и

⁽³³⁾ Примери међународних уговора и конвенција: (1) Резолуција Савета безбедности 2178 (2014) о страним терористичким борцима (FTFs). На пример, робна марка у име невесте џихадиста ИСИС-а (као што је Шамима Бегум којој је одузето британско држављанство) била би неприхватљива; (2) Конвенција о забрани употребе, складиштења, производње и преноса противпешадијских мина и о њиховом уништавању (такође позната као Конвенција о забрани противпешадијских мина, Отавска конвенција или Уговор о забрани мина) – дакле заштитни знак који велича нагазне мине био би неприхватљив; (3) Конвенција УН против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци; (4) Конвенција Савета Европе о заштити деце од сексуалног искоришћавања и сексуалног злостављања, такође позната као „Конвенција из Ланзаротеа“; (5) Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима; (6) Конвенција о статусу избеглица (1951), мултилатерални уговор Уједињених нација; (7) Конвенција о правима особа са инвалидитетом (2006), Конвенција Уједињених нација о људским правима.

⁽³⁴⁾ Приликом оцењивања пријава националних заштитних знакова.

⁽³⁵⁾ 12/12/2019, T-683/18, CANNABIS STORE AMSTERDAM (fig.), EU: T:2019:855, §73-75.

⁽³⁶⁾ Интересе ЕУ можете пронаћи овде: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_en и у члану 3 Лисабонског уговора.

контекста. Њихово препознавање треба да се заснива на проверљивим информацијама, а не само на теорији или чистој логици. **Особе задужене за процену морају дати објективну изјаву о разлозима и, тамо где је то могуће, да се ослањају на независне, поуздане изворе којима би поткрепили своју одлуку.**

Завод за интелектуалну својину нема обавезу да спроведе дубинско емпиријско истраживање како би утврдио прихваћена морална начела у односу на одређени знак. Упркос томе, свака одлука мора бити заснована на специфичном друштвеном контексту и не може да занемари чињеничне доказе који потврђују или евентуално доводе у сумњу шта јесте или није у складу са прихваћеним моралним начелима у одређеном друштву у одређеном тренутку. ⁽³⁷⁾.

Да би одбацио приговор испитивача у вези са прихваћеним моралним начелима, подносилац пријаве може да поднесе доказе помоћу којих ће пружити противдоказ о претпостављеној реакцији меродавне јавности на тај знак. Ови докази имају снажну везу са чињеничним околностима сваког случаја. Стога, није могуће утврдити непотпуни списак доказа или списак препоручених доказа за које се препоручује да буду поднети у сваком случају. Странке могу слободно да бирају доказе које желе да поднесу надлежним органима, укључујући Заводу за интелектуалну својину, а питање њихове процене увек остаје њима на нахођење. Међутим, у облику необавезујућих смерница, СР12 Уобичајена пракса/Уобичајене препоруке – *Докази у жалбеним поступцима у вези са заштитним знаком – подношење, структура и представљање доказа и поступање са поверљивим доказима* ⁽³⁸⁾ могу да послуже као референтна тачка за све заинтересоване стране, који могу да користе и усвоје препоруке СР12 које сматрају корисним и применљивим у одређеном случају који се односи на ову тему.

2.3 Преклапање између јавне политике и прихваћених моралних начела

Као што је наведено у одељку 2.2, јавна политика и прихваћена морална начела су два различита појма која се често преклапају. То значи да се истовремено може уложити приговор и на јавну политику и на прихваћена морална начела (нпр. заштитни знак може бити схваћен у меродавној јавности као директно супротан основним моралним вредностима и стандардима које је друштво у Србији прихватило у датом тренутку и, истовремено, може да противречи или подстиче, велича, банализује или оправдава кршење основних норми, принципа и/или вредности у српском друштву). Из тог разлога, по овом основу, требало би да се изврши паралелно испитивање јавне политике и прихваћених моралних начела како би се утврдило да ли се један или оба примењују.

Неки сценарији у којима би знак могао, у зависности од околности случаја, бити у супротности и са јавном политиком и са прихваћеним моралним нормама ⁽³⁹⁾ су следећи.

- **Знакови повезани са људским правима:** Стога, регистрација знакова који се могу схватити као противни и/или подстичу, величају, банализују или оправдавају кршење људских права, која су основна начела и вредности Србије, може бити у супротности са основним моралним вредностима и стандардима сваког друштва. На пример, то може да садржи дискриминаторске поруке; знакови који садрже или би могли бити схваћени као позив на мржњу из било ког разлога (нпр. на основу расе, старости, пола, културе, религије); и знакови против права на живот, људско достојанство или физички интегритет.
- **Знакови који се односе на илегалне супстанце којима су циљ рањиве групе (нпр. недозвољена дрога или супстанце које су забрањене малолетним особама):** Регистрација

⁽³⁷⁾ Мишљење независног адвоката Бобека, достављено 2. јула 2019. у случају 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 83.

⁽³⁸⁾ <https://tmdn.org/#/practices/1819736>

⁽³⁹⁾ Примери за сваки од ових сценарија су представљени у одељку 2.5.

знакова који величају, банализују или подстичу на конзумирање или употребу недозвољених супстанци и којима су циљ рањиве групе (нпр. омладина и/или деца) може бити у супротности са основним нормама, принципима и вредностима Србије и утицати на основне интересе Србије (нпр. јавно здравље). Истовремено, они би могли бити супротни моралним вредностима и стандардима српског друштва, с обзиром на то да постоји јавни интерес да се рањиве групе не суочавају са знаковима и/или порукама који би могли да их угрозе.

- **Знакови повезани са религијом:** Регистрација знакова који садрже верски симбол може, у зависности од контекста, да увреди не само вернике те религије, већ и вернике који имају другачија веровања или чак оне људе који нису поклоници ниједне религије. Верска уверења треба да се третирају с поштовањем као питање јавне политике јер је слобода вероисповести основно право загарантовано Повељом о основним правима Европске уније и Европском конвенцијом о људским правима (ЕКЉП) и сматра се једним од темеља демократског друштва⁽⁴⁰⁾. Такође треба узети у обзир различите одредбе у законодавству, од којих неке забрањују регистрацију знакова високе симболичке вредности као заштитних знакова, нарочито верских знакова. У зависности од околности, морал такође може бити проблем.
- **Знакови који се односе на криминалне активности/организације (нпр. тероризам, мафија):** Регистрација знакова који се односе на криминалне активности и/или организације може се, у зависности од контекста, сматрати супротним јавној политици и прихваћеним моралним начелима. Ове активности/организације су у супротности са етичким и моралним принципима признатим не само у Србији, већ и у свим демократским друштвима, и представљају једну од најозбиљнијих претњи по основне интересе друштва и одржавање друштвеног мира и поретка. Ови знаци су у супротности са недељивим, универзалним вредностима на којима се заснива ЕУ – људском достојанству, слободи, једнакости и солидарности и принципима демократије и владавине права, како је прокламовано у Повељи о основним правима Европске уније, где се право на живот и физички интегритет истичу као главне, основне вредности без којих се остала права не могу уживати. Основне моралне вредности Србије такође спречавају регистрацију оваквих знакова као заштитних знакова и њихово комерцијално коришћење, јер би регистрација ових заштитних знакова дубоко увредила и шокирала не само жртве и њихову родбину, већ и сваког ко дели ове универзалне вредности⁽⁴¹⁾.

2.4 Слобода изражавања

У складу са судском праксом ЕУ, **слобода изражавања се мора узети у обзир** када се анализира да ли је знак у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима. Конкретно, Суд правде наводи следеће:

... слобода изражавања, садржана у члану 11. Повеље о основним правима Европске уније, мора ... бити узета у обзир приликом примене члана 7(1)(ф) Уредбе бр. 207/2009. Штавише, такав налаз је потврђен у уводној изјави 21 Уредбе бр. 2015/2424, којом је измењена и допуњена Уредба бр. 207/2009 и у уводној изјави 21 Уредбе бр. 2017/1001, које обе изричито наглашавају потребу примене тих уредби на такав начин да се осигура пуно поштовање основних права и слобода, нарочито слободе изражавања⁽⁴²⁾.

Утицај овог принципа на процену члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима тренутно није уређен ни у Србији ни у закону о заштитним знаковима ЕУ. За додатне информације у вези са „потенцијално

⁽⁴⁰⁾ 05/09/2012, joined cases C-71/11 and C-99/11, Bundesrepublik Deutschland vs Y and Z, EU:C:2012:518, § 57.

⁽⁴¹⁾ 15/03/2018, T-1/17, La Mafía SE SIENTA A LA MESA (fig.), EU:T:2018:146, § 35, 36, 47; EUIPO BOA, R 176/2004-2, Bin Ladin, §17.

⁽⁴²⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118, § 56.

релевантним правним изворима“ за примену члана 10. Европске конвенције о људским правима и члана 11. Повелје о основним правима Европске уније (нпр. судска пракса Општег суда, Суда правде и Европског суда за људска права), погледајте Додатак.

2.5 Знакови који би могли да потпадају под члан 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима

Да би се олакшала процена овог основа за одбијање, направљен је непотпун списак група знакова, који садржи јасне примере, који би могли да потпадају под члан 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима. Овај списак није састављен са намером да обухвати све знакове који би могли да потпадају под овај основ за одбијање, нити подразумева да знак не може да потпада под више од једне групе. **Иако ће се процена да ли је знак супротан јавној политици, прихваћеним моралним начелима или оба увек вршити од случаја до случаја, с обзиром на нормалан ниво осетљивости и толеранције меродавне јавности у јурисдикцији, као и све околности које су специфичне за Србију и конкретан случај, принципи које садржи овај део практичног документа служе као смерница за процену знакова према овој одредби на предвидљив начин.** Примери који су наведени у овом поглављу имају за циљ да прикажу принципе који су постављени изнад сваког од њих. Стога их увек треба разматрати у вези са одговарајућом групом и принципом на који се позива, имајући у виду општа разматрања садржана у одељку 1.3 овог документа.

За групе које су наведене у овом поглављу, треба претпоставити да **меродавна јавност у свим примерима разуме енглески језик на исти начин као и изворни говорник тог језика.** Штавише, овде наведени примери приказани су само за потребе процене члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима; стога, чињеница да би неки од њих били прихватљиви према овој одредби не значи да се не могу одбити по другим основама за одбијање.

2.5.1 Знакови који садрже/повезани су са недозвољеним супстанцама

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове у којима натписи или цртежи, или њихов спој, обухватају и/или се односе на:

- забрањене супстанце у Србији, ЕУ и/или у једној или више држава чланица, или супстанце које се користе на незаконит начин у складу са одговарајућим прописима Србије, ЕУ или држава чланица, као што су хероин, кристални метамфетамин, кокаин, крек, екстази или одређени халуциногени, укључујући ЛСД, канабис, опиоиде, кетамин или амфетамине; или
- законом дозвољене супстанце које се користе на незаконит начин, као што су лепак или бензин, које се продају легално, али не треба да се користе на начин који није у складу са њиховом наменом, на пример, удисање испарења или конзумирање алкохола од стране малолетника.

У принципу, ови знакови ће се вероватно сматрати да су **у супротности са јавном политиком** кад год **јасно промовишу, подстичу, величају и/или банализују рекреативну употребу горе наведених супстанци.** Тај знак би такође могао бити **у супротности са прихваћеним моралним начелима** ако би био **схваћен као увредљив за моралне вредности и стандарде** друштва у Србији, државе чланице ЕУ и/или ЕУ.

Ови знакови ће се схватити као кршење основних норми, принципа и вредности друштва у Србији и ЕУ, које према политици ЕУ о дрогама ⁽⁴³⁾ имају за циљ, између осталог, заштиту и унапређење јавног здравља, као и борбу против штетних ефеката насталих употребом таквих супстанци.

(43) https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/internal-security/organised-crime-and-human-trafficking/drug-policy_en

Што се тиче недозвољених дрога или супстанци које се користе на незаконит начин, важност заштите тих основних интереса додатно наглашава:

- Члан 83. Уговора о функционисању Европске уније (УФЕУ), према којем је незаконита трговина дрогом једна од области посебно тешког криминала са прекограничном димензијом, у којој законодавство ЕУ може да интервенише.
- Трећи подстав члана 168(1) Уговора о функционисању Европске уније, према којем ЕУ треба да допуни деловање њених држава чланица у смањењу здравствене штете која је повезана са дрогама, укључујући информисање и превенцију ⁽⁴⁴⁾.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 25: Одећа	<p>Комбинацију натписа „КОКАИН“ (рекреативна дрога која је забрањена у Србији и ЕУ) и цртежа суперхероја шира јавност која се сусреће са овим знаком у свом свакодневном животу сматраће као преношење позитивне поруке о ефектима конзумирања кокаина и величање и/или банализацију употребе дрога. Ово је у супротности, у најмању руку, са основним интересима Србије и ЕУ када је реч о заштити и побољшању јавног здравља, као и о борби против штетних ефеката забрањених дрога, како је утврђено у члану 83. и члану 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, овај знак је у супротности са јавном политиком. Овај знак је такође у супротности са прихваћеним моралним начелима до те мере да банализује конзумацију кокаина на начин који изазива увреду, јер конзумација ове супстанце изазива озбиљну штету по здравље. Због тога би се подстицање његове употребе доживљавало као супротно моралним вредностима и стандардима друштва у Србији, одређеној држави чланици или, у зависности од случаја, у ЕУ.</p>
	Класа 25: Одећа	<p>Конзумација канабиса је незаконита у Србији и/или може бити легална у неким државама чланицама. Порука коју преноси знак 'LOVE, PEACE AND GET STONED', заједно са графичким елементима који се састоје од листова канабиса и дима, шира јавност која се сусреће са знаком у свом свакодневном животу, схватиће као јасно промовисање, величање и/или банализацију незаконите/рекреативне конзумације ове супстанце. Ово је у супротности са основним интересима Србије и ЕУ када је реч о заштити и побољшању јавног здравља, као и о борби против штетних ефеката забрањених дрога, како је утврђено у члану 83. и члану 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, овај знак је у супротности са јавном политиком. Овај знак би такође могао да буде у супротности са прихваћеним моралним начелима до те мере да банализује штетну или прекомерну конзумацију канабиса. Стога би се подстицање његове злоупотребе могло схватити као супротно</p>

⁽⁴⁴⁾ 12/12/2019, T-683/18, CANNABIS STORE AMSTERDAM (fig.), EU: T:2019:855, §74-75.

		моралним вредностима и стандардима друштва у Србији, одређеној држави чланици или, у зависности од случаја, у ЕУ.
WEED PARTY	Класа 41: Фестивали	<p>Напис 'WEED' има различита значења. Може да се односи на „дивљу биљку која расте тамо где то није пожељно, нарочито међу усевима или баштенским биљкама“, или на „незаконити канабис“. Заједно са речју 'PARTY' и у вези са фестивалима, шира јавност ће овај знак доживети у свом свакодневном животу као да јасно промовише, велича и/или банализује недозвољену/рекреативну конзумацију канабиса. Ово је у супротности са основним интересима Србије и ЕУ када је реч о заштити и побољшању јавног здравља, као и о борби против штетних ефеката забрањених дрога, како је утврђено у члану 83. и члану 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, овај знак је у супротности са јавном политиком. Овај знак је такође у супротности са прихваћеним моралним начелима до те мере да банализује штетну или прекомерну конзумацију канабиса. Стога би се подстицање његове злоупотребе могло схватити као супротно моралним вредностима и стандардима друштва у Србији, одређеној држави чланици или, у зависности од случаја, у ЕУ.</p>

Поред тога, знакови који се односе на легалну супстанцу која се користи на начин који је штетан (у мери у којој озбиљно угрожава живот, здравље или добробит циљне јавности или јавности у целини), или на начин који је незаконит у Србији, ЕУ или некој држави чланици ЕУ, такође ће се вероватно сматрати да су у супротности са јавном политиком јер банализују или нормализују штетне радње или активности које утичу на основне интересе Србије и ЕУ у заштити и унапређењу јавног здравља како је утврђено у члану 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Ови знакови такође могу бити у супротности са прихваћеним моралним начелима када се доживљавају као увредљиви за моралне вредности и стандарде српског друштва или друштва у држави чланици и/или ЕУ.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 18: Торбе за ношење	<p>Комбинација човека који удише лепак са слоганом 'LIFE IS GOOD' снажно сугерише да удисање лепка чини живот на неки начин „добрим“. Иако лепак сам по себи није незаконит, шира јавност ће ову поруку схватити као охрабривање употребе лепка због његовог психотропног дејства. Добро је позната чињеница да „шмркање лепка“ представља огроман ризик по здравље и да се сматра претечом злоупотребе других забрањених дрога. Штавише, „шмркање лепка“ се већ дуго низ година сматра стварним и широко распрострањеним проблемом међу децом и тинејџерима – групом на коју може посебно утицати порука на овом знаку да удисање лепка побољшава квалитет вашег</p>

		живота. Сходно томе, таква порука је у супротности са основним интересима Србије и ЕУ за заштиту и побољшањење јавног здравља, како је утврђено у члану 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, овај знак је у супротности са јавном политиком . Овај знак је такође у супротности са прихваћеним моралним начелима до те мере да би се могао схватити као подстицање на неодговарајућу употребу лепка, а самим тим и као увредљив.
--	--	---

Штавише, ако се знак који је уврштен у ову групу пријави за **робу и/или услуге за које је меродавна јавност рањива група, као што су деца**, већа је вероватноћа да ће се за тај знак **такође** сматрати да је **у супротности са јавном политиком и/или прихваћеним моралним начелима**, јер је угрожавање добробити деце у супротности са основним српским и европским интересима заштите и побољшања здравља деце и такође је неморално.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
ALCOHOL HERO	Класа 28: Играчке	Овај знак се односи на супстанцу (алкохол) која је дозвољена само особама старијим од законом дозвољеног узраста (тј. 18 година у Србији и између 16 и 20 година у зависности од државе чланице ЕУ). Роба за коју се подноси пријава за регистрацију је намењена деци, а њима је у Србији и целој ЕУ забрањена конзумација алкохола. Поред тога, штета коју узрокује алкохол представља највећи извор забринутости за јавно здравље у Србији и ЕУ. Комбинација речи 'HERO' и 'ALCOHOL' у вези са робом која се пријављује за регистрацију могла би се схватити као промоција, охрабривање, величање и/или банализовање употребе недозвољене супстанце деци, што је у супротности са основним интересима Србије и ЕУ за заштиту и побољшањење јавног здравља, као и борбе против штетних ефеката насталих употребом дрога, како је утврђено чланом 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, овај знак је у супротности са јавном политиком . Штавише, имајући у виду да постоји јавни интерес да се рањиве групе не суочавају са знацима и/или порукама које би их могле угрозити, овај знак је такође у супротности са прихваћеним моралним начелима .

Међутим, када целокупни изглед овог знака јасно показује да релевантна јавност не би схватила да он промовише, охрабрује, велича и/или банализује рекреативну потрошњу недозвољене супстанце или легалне супстанце која се користи на незаконит начин, или тај знак преноси поруку против употребе такве супстанце, за знак се неће сматрати да је у супротности са чланом 4(1)(ф) Уговора о функционисању Европске уније.

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
HEROIN KILLS - KILL HEROIN	Класа 44: Услуге лечења зависности	Натпис 'HEROIN KILLS - KILL HEROIN' у односу на „услуге за лечење зависности“ биће јасно доживљени код меродавне јавности као промоција борбе против дроге, у складу са политикма здравства и цивилне заштите које су обухваћене основним нормама. Дакле, упркос знаку који садржи натпис „хероин“, није споран по овом основу за одбијање .
	Класа 3: Крема за руке	Комбинација натписа 'HEMP LIFE' и цртежа који се односи на генетске карактеристике биљке не преноси никакву поруку која би се могла схватити као промоција, охрабривање, величање и/или банализација недозвољене/рекреативне употребе или конзумирања ове незаконите супстанце. Дакле, и поред знака који садржи натпис „конопља“ ⁽⁴⁵⁾ , то не би било спорно по овом основу за одбијање јер би се у овом контексту могло схватити као „индустријска конопља“, која не поседује наркотичко дејство.

2.5.2 Знакови који се односе на/повезани су са ризицима по јавну безбедност

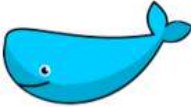
Ова група обухвата, али није ограничена, на знакове у којима натписи или цртежи, или њихова комбинација, обухватају и/или се односе на радње и/или пропусте који утичу и/или угрожавају безбедност и/или здравље јавности. Ово обухвата знакове:

- који промовишу и/или банализују ризик за јавну безбедност и/или последице које из тога произлазе; или
- чија регистрација представља ризик по јавну безбедност и/или здравље.

У принципу, за ове знаке ће се вероватно сматрати да су у супротности са **јавном политиком** кад год их меродавна јавност може схватити као **јасно подстицање и/или банализовање радњи и/или пропуста који утичу на/угрожавају безбедност и/или здравље јавности, и/или последице које произлазе из таквих радњи или пропуста**, који су основне вредности Србије и ЕУ и чија се заштита сматра основним интересом здравствене политике ЕУ. Штавише, вероватно ће се сматрати да су у супротности са **прихваћеним моралним начелима** кад год на било који начин **јасно вређају и/или шокирају моралне вредности и стандарде** меродавне јавности.

⁽⁴⁵⁾ По [Колинсовом речнику](#), израз „конопља“ је биљка која се користи за прављење ујади, али се односи и на канабис и марихуану.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима

Знак	Робе и услуге	Објашњење
<p align="center">THE AMAZING BLUE WHALE CHALLENGE</p> 	<p align="center">Класа 41: Услуге образовања и наставе</p>	<p>Овај знак се односи на изазов на друштвеним мрежама који је имао за последицу бројне жртве. Порука коју овај знак преноси могла би се схватити као подстицање на самоповређивање и самоубиство, што је у најмању руку, супротно основном праву на живот, јавну безбедност и заштиту јавног здравља. То су основне вредности обухваћене здравственом политиком Србије и ЕУ, чија је заштита један од основних интереса Србије и ЕУ (као што је утврђено у Повелји о основним правима Европске уније и чланом 168(1) Уговора о функционисању Европске уније). Стога, за овај знак се сматра да је у супротности са јавном политиком.</p> <p>Штавише, овај знак је такође у супротности са прихваћеним моралним начелима јер би коришћење подстицања на самоповређивање и самоубиство, које је супротно основном праву на живот, у комерцијалне сврхе, вероватно шокирало и увредило меродавну јавност, која обухвата рањиве старосне групе.</p>
<p align="center">THE BINGE DRINKING CHALLENGE TOUR – DRINK TILL YOU DROP</p>	<p align="center">Класа 39: Услуге путовања</p>	<p>Порука коју овај знак преноси подстиче на конзумацију прекомерне количине алкохола у кратком временском периоду, што је у најмању руку, у супротности са здравственом политиком Србије и ЕУ и основним интересима Србије и ЕУ у заштити и побољшању јавног здравља, како је утврђено чланом 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, за овај знак се сматра да је у супротности са јавном политиком.</p> <p>Штавише, овај знак је такође у супротности са прихваћеним моралним начелима јер банализује конзумацију алкохола на начин који је увредљив, јер прекомерна конзумација алкохола проузрокује озбиљну штету по здравље. Стога би се подстицање на њену употребу могло схватити као нешто што је у супротности са моралним вредностима и стандардима српског друштва, друштва одређене чланице ЕУ или, у зависности од случаја, ЕУ.</p>

Штавише, **већа је вероватноћа** да ће се сматрати да је знак у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима **када његова употреба представља ризик по јавну безбедност и/или здравље**; на пример, ако знак веома личи на симбол који се користи за упозорење на одређени безбедносни ризик и његова употреба би погрешно обавестила и/или упозорила јавност на постојање ризика, или ако знак активно обесхрабрује придржавање здравствених и безбедносних мера. Ова погрешна информација или ризична порука могу се уочити из приказа знака и/или из робе и/или услуга за које се пријављује.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
HELMETS ARE FOR LOSERS	Класа 12: Мотоцикли	Порука коју овај знак преноси у вези са робом за коју се пријављује сугерише да се људи који користе кациге док возе мотоцикл сматрају „губитницима“ – па се њихов пажљив приступ питањима безбедности доживљава као знак страха и слабости. Ова порука би се могла схватити као охрабрење да се избегава коришћење кацига, које су обавезне за јавну безбедност, а њихово некоришћење значи прекршај безбедности на путевима у Србији и многим државама чланицама ЕУ, у складу са политиком здравствене и цивилне заштите која је обухваћена основним нормама, према члану 91(1)(ц) и члану 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, овај знак је у супротности са јавном политиком .
	Класа 9: Батерије ниског напона	Овај знак је скоро идентичан међународном симболу за опасност или упозорење познатом као „симбол високог напона“ или „опрез, ризик од струјног удара“. Употреба овог симбола мора бити ограничена на ситуације у којима се јавности мора саопштити да постоји опасност од високог напона. Његова употреба у заштитном знаку, у контексту у којем не постоји стварна опасност од високог напона, може да умањи значај тог симбола опасности у очима јавности и може да представља ризик по јавну безбедност и/или здравље јер би то могло довести до тога да потрошачи игноришу тај симбол у опасним ситуацијама када се користи на одговарајући начин. Ово могуће смањење је још значајније јер је роба пријављена за рад са електричном енергијом. Ово је у супротности са основним српским и европским вредностима јавне безбедности и јавног здравља утврђеним у Повељи о основним правима Европске уније и чланом 168(1) Уговора о функционисању Европске уније. Стога, за овај знак се сматра да је у супротности са јавном политиком .

Без обзира на то, чињеница да се знак односи на ризик за јавну безбедност и/или последице које из њега произлазе не значи да би био одмах одбачен према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима. Уопштено говорећи, ова врста знака **неће** се сматрати супротним члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима **када има за циљ да образује или подигне свест о опасности и/или последицама које проистичу из ризика по јавну безбедност или да их превазиђе.**

2.5.3 Знакови који се односе на верске или свете појмове

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове у којима натписи или цртежи, или њихова комбинација, обухватају и/или су повезани са верским или светим:

- водећим личностима (нпр. папа за католичку цркву),
- симболима,

- текстовима,
- церемонијама,
- поклоницима.

Знак који се односи на или обухвата неку верску/свету личност, симбол, текст и/или церемонију коју верници те религије веома цене, вероватно ће бити **у супротности са јавном политиком и/или прихваћеним моралним начелима** када се доживљава као **вређање, дискриминисање, понижавање, омаловажавање и/или банализовање**, и на тај начин **наношење увреде тим верницима**, јер би за осетљивост шире јавности било **неприхватљиво** када би постали свесни **те увреде**. Постоји јавни интерес да се обезбеди поштовање и заштита свих верских уверења и осетљивости јавности.

Међутим, не би сваки знак који садржи натписе и/или цртеже који се односе на верске или свете појмове нарушио прихваћена морална начела српског друштва или друштва државе чланице ЕУ и/или ЕУ. У принципу, мало је вероватно да ће знакови који укључују религиозне/свете фигуре, симболе, текстове, церемоније и/или вернике (без било какве омаловажавајуће конотације) бити **одбијени** према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима ако **се пријављују за робу и/или услуге чија је сврха, садржај или намеравана употреба повезана са верским активностима**.

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 41: Веронаука	<i>Знак се састоји од два графичка елемента – у првом плану је приказ Шиве, хиндуистичког божанства, а у позадини низ украсних палми. С обзиром на то да су услуге за које се пријављује у верске сврхе, мало је вероватно да би меродавна јавност била увређена употребом овог знака као заштитног знака. Стога, овај знак није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.</i>
	Класа 45: Верске услуге	<i>Знак се састоји од латинског крста направљеног од дезена шарених срца. Латински крст је симбол хришћанства и веома се често користи у вези са религијом. Услуге за које се подноси пријава за регистрацију, а које се тичу практиковања вере, појачавају ову поруку, не остављајући сумњу да је овај знак замишљен у верске сврхе и да неће шокирати или утицати на моралне вредности верника, као и људи који имају другачија веровања, или чак атеиста. Поред тога, меродавна јавност ће се сусрести са тим знаком у верским срединама. Стога, овај знак није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.</i>

Насупрот томе, ако се знак који је у овој групи **пријављује за баналну робу и/или услуге које нису у вези са верским активностима**, већа је вероватноћа да ће вређати и/или оспорити моралне вредности српског друштва, односно друштва државе чланице ЕУ и/или ЕУ. Банална употреба знака који се у основи састоји од религиозног симбола који верници дотичне религије високо цене и за који ће се **вероватније** сматрати да је **у супротности са прихваћеним моралним начелима**.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима

Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 16: Тоалет папир	<p>Комбинација латинског крста, натписа 'CRUCIFIX' и робе за коју се пријављује врло је вероватно да ће се сматрати неоправдано увредљивим за моралну вредност поштовања светих симбола које религиозни људи веома цене и за осетљивост друштва у Србији, у одређеној држави чланици ЕУ, или, у зависности од случаја, у ЕУ. Дакле, не само хришћани, већ и они људи који имају другачија веровања или чак атеисти, који би могли да виде овај знак, на пример, у самопослузи, доживели би га као неприхватљив и непримерен. Стога, овај знак је у супротности са прихваћеним моралним начелима.</p>
 <p>VIRGIN MARY'S DELIGHTS</p>	Класа 10: Сексуалне играчке	<p>Иако ће се приказ Девацице Марије који је пријављен у вези са 'сексуалним играчкама' наћи у специјализованим продавницама, овај знак ће се сматрати веома шокантним и потпуно увредљивим за моралне вредности не само хришћана, већ и оних људи који имају другачија веровања или чак и за атеисте, због употребе личности коју религиозни људи веома поштују у вези са сексуалним играчкама. Стога, овај знак је у супротности са прихваћеним моралним начелима.</p>

Ако се за знак из ове групе подноси пријава за регистрацију **робе и/или услуга које нису у вези са верским активностима, али не вређају и/или не оспоравају моралне вредности** верника те вероисповести и српског друштва, или друштва чланице ЕУ и/или ЕУ, **мало је вероватно да ће се сматрати да су у супротности са прихваћеним моралним начелима.**

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима

Знак	Робе и услуге	Објашњење
<p>Jewish delights</p>	Класа 30: Прехранбени производи	<p>Знак се састоји од натписа 'JEWISH DELIGHTS', за које се подноси пријава за регистрацију за прехранбене производе. Иако се овај знак не пријављује за верска добра или услуге, он не преноси увредљиву или неприхватљиву поруку која би могла да вређа моралне вредности верника те вероисповести или српског друштва или друштва одређене чланице ЕУ или, у зависности од случаја, ЕУ. Стога, овај знак није у супротности са прихваћеним моралним начелима.</p>
	Класа 33: Вино	<p>Знак се састоји само од пуне приказа Светог Ђорђа без преношења увредљиве или неприхватљиве поруке. У вези са робом за коју се подноси пријава за регистрацију, није неуобичајено да се у области вина користе термини повезани са религијом, укључујући имена светаца, која обично одговарају називу места или града у којем се вино производи. Стога, овај знак није у супротности са прихваћеним моралним начелима.</p>

Поред тога, поштовање и слобода вероисповести нису само основни принципи садржани у неколико основних националних норми Србије и ЕУ и држава чланица ЕУ (нпр. Повеља о основним правима Европске уније), већ се сматрају и једним од темеља демократског друштва. Дакле, ако се знак или порука која се њиме преноси може **јасно схватити као да је у супротности са и/или да подстиче, велича, банализује или оправдава кршење таквих принципа и утиче на интерес који Србија, ЕУ и/или држава(е) чланица(е) ЕУ сматрају да су од кључне важности у складу са својим сопственим системима принципа и вредности**, за овај знак би се **такође** могло сматрати да је у супротности са јавном политиком.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 25: Одећа	Знак преноси поруку изузетног непоштовања или нетрпељивости према хришћанским веровањима и вредностима, што је у супротности, у најмању руку, са основним српским и европским правом садржаним у члану 10. Повеље о основним правима Европске уније. Стога је у супротности и са јавном политиком и са прихваћеним моралним начелима.

У принципу, знаци који упућују на или користе верску/свету личност, симбол, текст, церемонију и/или верника на **провокативан, увредљив или профан начин, и/или нападају религију на неоправдан или увредљив начин, вероватно ће бити у супротности са прихваћеним моралним начелима**, јер би се могли схватити као вређање и/или ниподаштавање моралних вредности верника дотичне религије и српског друштва или друштва у држави чланици ЕУ и/или у ЕУ.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 35: Малопродаја одеће	Комбинација слике Девице Марије са натписом 'VIRGIN MARY'S BROTHEL', за које се подноси пријава за регистрацију у малопродаји одеће, преноси неоправдано провокативну и увредљиву поруку према моралним вредностима не само хришћана, већ и оних људи који имају другачија веровања или чак атеиста, који се могу случајно сусрести са овим знаком у свом свакодневном животу. Стога, овај знак је у супротности са прихваћеним моралним начелима.
	Класа 18: Торбе за ношење	Комбинација слике хиндуистичког божанства Вишнуа са натписом 'VISHNU IDIOT', за које се подноси пријава за регистрацију 'торби', преноси неоправдано провокативну и увредљиву поруку према моралним вредностима не само хиндуиста већ и верника других религија или чак атеиста, који се могу случајно сусрести са овим знаком у свом свакодневном животу. Стога, овај знак је у супротности са прихваћеним моралним начелима.

Мора се узети у обзир чињеница да законодавство неких држава чланица предвиђа посебне одредбе за очување знакова велике симболичке вредности, нарочито верских симбола, и њихову заштиту од регистрације као знака ⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴⁶⁾ На основу члана 4(3)(б) Директиве о заштитним знаковима.

2.5.4 Знакови који садрже/повезани су са вулгарним елементима (псовке, увредљиви гестови, итд.)

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове у којима натписи или цртежи, или њихов спој, обухватају и/или се односе на:

- псовке,
- увредљиве гесте или употребе,
- увреде.

Члан 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима тиче се, између осталог, заштите принципа и вредности правног система Србије и не садржи скуп језичких правила за сузбијање непријатних израза или нежељеног речника. Ови знакови у најмању руку треба да имају **недвосмислен вулгаран елемент и да буду увредљиви**. Псовке, увредљиви гестови или употреба и увреде, као и њихово схватање у јавности, могу се у великој мери разликовати у зависности од применљивог језика и дела(ова) територије (нпр. покрет брадом може се сматрати увредљивим у Италији, а у Шпанији не).

У принципу, ови знакови ће вероватно бити у супротности са прихваћеним моралним начелима кад год би их релевантна јавност могла схватити као очигледно **увредљиве, понижавајуће и/или погрдне за њихове моралне вредности**, нарочито ако је тај знак и/или порука коју он преноси упућена било којој одређеној групи или појединцу(има).

Поред тога, овакви знакови могу да садрже карактеристике које би могле бити у супротности са и/или подстицати на кршење основне норме, принципа и/или вредности у Србији, ЕУ и/или у држави чланици ЕУ, а као последица тога могу се такође сматрати као да су у супротности са јавним поретком.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 25: Одећа	Знак се састоји од натписа 'FUCKING ASSHOLE', што је увредљив начин да се ослови особа и веома је увредљив и одвратан, заједно са цртежом руке на којој је подигнут средњи прст, што је графички приказ увредљивог геста. Релевантна јавност, чији је ниво осетљивости и толеранције нормалан, ће овај знак у целости доживети тако јаким, шокантним, увредљивим и погрдним да је он у супротности са прихваћеним моралним начелима за сву робу и услуге.
	Класа 18: Торбе за ношење	Знак приказује особу која користи заставу ЕУ као тоалет папир. Овакву употребу заставе шира јавност би могла да схвати као вулгарну, увредљиву и погрдну. Стога, овај знак је у супротности са прихваћеним моралним начелима. Осим тога, порука коју овај знак преноси могла би се схватити као скрнављење заставе ЕУ, па стога представља непоштовање према читавом региону, што је у супротности са заједничком вредношћу ЕУ о поштовању различитости култура и традиција народа Европе, како је установљено у Повељи о основним правима Европске уније. Стога, овај знак је такође у супротности са јавном политиком.

Без обзира на то, могуће је да се, упркос томе **што садржи непријатне или нежељене речи, гестове и/или употребе**, знак и/или порука коју он преноси **не сматра довољно увредљивим да би био одбијен** у складу са прихваћеним моралним начелима.

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
I AM A BASTARD	Класа 33: Алкохолна пића	<i>Према Колинсовом речнику, реч 'BASTARD' се односи на особу чији родитељи нису били у браку у тренутку њеног рођења и стога би могло бити непријатно називати је таквим изразом. Међутим, чињеница да јој претходе речи 'I AM A' би умањила озбиљност увреде и унела елемент ироније и хумора усмереног на самог себе. У вези са „алкохолним пићима“ у класи 33, неће се доживљавати као порука упућена било којој трећој особи. Стога, овај знак није у супротности са прихваћеним моралним начелима.</i>

Упркос томе што су се неке псовке и увредљиви гестови одомаћили у свакодневном говору, део јавности их и даље може схватити као увредљиве. С тим у вези, постоји јавни интерес да се обезбеди да се не одобри регистрација знаковима који се састоје од увредљивих речи које потрошачи, посебно деца и млади, могу накнадно да виде.

2.5.5 Знакови који садрже/повезани су са развратом, сексуалношћу и инсинуацијама

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове где натписи или цртежи, или њихова комбинација, имају јак сексуални садржај у односу на јавност која би видела тај знак који се односи на робу и услуге. Ту спадају знакови који садрже и/или се односе на:

- сексуалну активност/праксу (мастурбација, сношај, итд.),
- гениталије,
- голотињу,
- жаргонске речи које се односе на горе наведено.

У принципу, ови знакови ће вероватно бити у супротности са прихваћеним моралним начелима кад год би их релевантна јавност могла схватити као **очигледно увредљиве, понижавајуће и/или погрдне за њихове моралне вредности због значења тог знака и, коначно, због робе и/или услуга за које се подноси пријава за регистрацију.**

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
DON'T BE A C*NT	Класа 25: Одећа	<i>Натпис 'C*NT' у овом знаку би меродавна јавност недвосмислено схватила као реч „пичка“. Према Оксфордском речнику, ово је жаргонска реч за женску вагину и спољашње полне органе. Што се тиче „одеће“, релевантна јавност неће бити само циљна јавност већ и други људи који могу случајно да виде тај знак. Пошто би се ова реч сматрала очигледно увредљивом и погрдном за моралне вредности релевантне јавности, овај знак је у супротности са прихваћеним моралним начелима.</i>

СОСК	Класа 18: Торбе за ношење	<p>Према Оксфордском речнику, реч 'СОСК' има различита значења – могао би да се односи, између осталог, на „одрасло мушко пиле“ (тј. „петла“) и на „пенис“. Овај знак не садржи никакве друге чиниоце који би могли да утичу на разумевање знака као да се односи на „петла“. Што се тиче „торби“, релевантна јавност неће бити само циљна јавност већ и други људи који могу случајно да виде тај знак, на пример, у продавници или док се буду шетали. Стога, овај знак је у супротности са прихваћеним моралним начелима јер ће се у једном од својих значења доживљавати као непристојан, шокантан и увредљив.</p>
-------------	---------------------------	---

Треба нагласити да постоје **привредне гране које су специјализоване и/или уско повезане са активностима на које ови знакови** могу да се односе (нпр. порнографска индустрија, сексуалне продавнице/веб-странице посвећене сексуалним производима). Стога, **роба и/или услуге за које се подноси пријава за регистрацију имају важну улогу** у процени знакова из ове групе.

У принципу, када се за ове знакови подноси пријава за регистрацију у вези са **робом и/или услугама које су повезане са тим привредним гранама**, њихов увредљиви карактер ће бити ублажен и стога је **мања вероватноћа да ће тај знак бити у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима** јер је мање вероватно да ће они који би му били изложени бити више увређени и/или шокирани садржајем знака него шира јавност.

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 10: Сексуалне играчке	<p>Упркос чињеници да израз 'FLY ME TO THE MOON', у комбинацији са цртежом, има сексуалну конотацију, коју би шира јавност могла да схвати као непристојну, шокантну и/или увредљиву, овај знак се не сматра увредљивим јер се роба за коју се подноси пријава за регистрацију („сексуалне играчке“) обично нуди јавности у специјализованим продавницама. Стога, мало је вероватно да ће релевантни потрошачи бити увређени и шокирани заштитним знаком који садржи натписе и/или цртеже који имају сексуални набој. Уместо тога, ови ће овај знак сматрати само као једну духовиту алузију. Стога, овај знак није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.</p>

Супротно томе, када се за ове знакове подноси пријава за регистрацију у вези са **робом и/или услугама које нису повезане са тим привредним гранама**, већа је вероватноћа да ће се сматрати да су у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима јер ће шира јавност бити изложена том заштитном знаку и већа је вероватноћа да ће бити шокирани и/или увређени садржајем тог знака.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 28: Дечје играчке	Израз 'FLY ME TO THE MOON', заједно са цртежом, има сексуалну конотацију коју би шира јавност могла да схвати као непристојну, шокантну и увредљиву. С обзиром да је роба за коју се подноси пријава за регистрацију намењена рањивој групи (тј. деци), сматра се да је овај знак у супротности са прихваћеним моралним начелима, јер је угрожавање добробити деце неморално.

Такође је могуће да се за знак који садржи/повезан је са развратом, сексуалношћу и инсинуације не сматра да је у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима, ако тај знак садржи само благе сексуалне инсинуације или се сматра само духовитим и/или да садржи алузије, а самим тим и да је лошег укуса. Исто тако, када знак, иако непристојан, не преноси никакву поруку, увреду или подстицање за које се може утврдити да би могло да изазове приметну увреду шире јавности, и/или не утиче на или не напада одређену групу или особу, мање је вероватно да ће се сматрати да је у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Робе и услуге	Објашњење
	Класа 20: Умиваоници за купатило	Цртеж у овом знаку, иако вулгаран, приказује природну телесну функцију на духовит и асексуалан начин; према томе, није вероватно да ће знак бити увредљив. У најгорем случају, може да се сматра да је овај знак непријатан и да представља лош укус, али то није довољно да се сматра да је у супротности са јавном политиком или прихваћеним моралним начелима..
	Класа 25: Одећа	Овај знак би се у први мах схватио као веома стилизовани приказ слова „К“. Пошто циљна јавност одеће показује само просечан степен пажње, мало је вероватно да ће се упустити у даље тумачење и пажљиво проучавање овог знака. Стога, схватање приказа позе током сексуалног односа неће бити одмах очигледно. Поред тога, још је мања вероватноћа да ће деца која буду видела овај знак схватити да у њему постоји било какав сексуални садржај. Стога, овај знак не би био у супротности са прихваћеним моралним начелима.

2.5.6 Знакови који омаловажавају или вређају одређену друштвену групу

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове у којима натписи или цртежи, или њихова комбинација, нападају и/или омаловажавају одређену групу на основу пола и рода, расе, боје коже, етничког или друштвеног порекла, генетских карактеристика, језика, вере или уверења, политичког или било којег другог мишљења, припадности националној мањини, имовине, рођења, инвалидитета, старости или сексуалног опредељења, итд. То се посебно односи на знакове који се састоје од или садрже:

- увредљиве стереотипе; и
- појмове или поруке који подстичу мржњу, предрасуде, одбојност или искључивост према некој групи ⁽⁴⁷⁾.

Знаци који омаловажавају или вређају одређену групу људи **вероватно** ће се сматрати **само противним општеприхваћеним моралним начелима** када би знак и/или порука коју они шаљу тај део јавности **могао да схвати као увредљиве, понижавајуће и/или погрдне за одређену групу људи**. Штавише, ако се тај знак или порука која се њиме преноси схвате **као дискриминаторски, расистички, као подстицање или позив на мржњу, и/или је у супротности са основним начелима и/или вредностима у Србији, ЕУ и/или у држави чланици ЕУ** (нпр. поштовање људских права, укључујући права припадника мањина), тај знак ће се **вероватно такође** сматрати **противним јавној политици**.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
	Класа 41: Услуге образовања и наставе	Овај знак садржи цртеж који је симбол LGBTQ+ заједнице, уз који постоји натпис 'LET'S KEEP THEM STRAIGHT'. Узимајући у обзир да је 'straight' („стрејт“) жаргонски израз који означава хетеросексуалне особе, овај знак би могао да се схвати као да преноси поруку дискриминације, хомофобије, презира, предрасуда, аверзије, мржње и/или искључивости према одређеној групи људи, који је противан барем основним начелима и вредностима која важе у Србији и која су заједничка свим државама чланицама ЕУ, као што су људско достојанство, инклузија и недискриминација, како је утврђено Повељом Европске уније о основним правима. Стога, овај знак је противан и јавној политици и прихваћеним моралним начелима која се односе на сву робу и услуге .

⁽⁴⁷⁾ Погледајте као референцу у информативне сврхе: Праћење дискриминаторних знакова и симбола у европском фудбалу (Fare Network – Мрежа фудбал против расизма у Европи): https://www.farenet.org/wp-content/uploads/2016/10/Signs-and-Symbols-guide-for-European-football_2016-2.pdf

<p>USELESS OLD MEN</p>	<p>Класа 43: Услуге домова за стара лица</p>	<p>Овај знак шаље поруку која би се могла схватити као омаловажавајућа, дискриминаторна на основу узраста и увредљива за старије мушкарце, што је, у најмању руку, противно основним принципима и вредностима који важе у Србији и који су заједнички свим државама чланицама ЕУ, као што су људско достојанство, инклузија и недискриминација, како је утврђено Повељом Европске уније о основним правима. Стога, овај знак је противан и јавној политици и прихваћеним моралним начелима.</p>
<p>WOMAN, YOUR PLACE IS IN THE KITCHEN!</p> 	<p>Класа 41: Услуге образовања и наставе</p>	<p>Порука коју овај знак шаље у контексту пружања услуга за које се људи пријављују јесте да рад у кухињи треба да буде једини животни циљ жена. Ова порука се доживљава као понижавајућа за све жене. Стога, овај знак је противан прихваћеним моралним начелима. Поред тога, порука коју овај знак шаље противна је основним принципима и вредностима који важе у Србији, а који су заједнички свим државама чланицама ЕУ, као што су људско достојанство, инклузија и недискриминација, како је утврђено Повељом Европске уније о основним правима. Стога, овај знак се такође сматра противним јавној политици.</p>
	<p>Класа 30: Чоколаде</p>	<p>Овај знак приказује ред тамнопутих људи на плантажи какаоа који иду за једним колонизатором. Ови цртежи износе став белих супремациста који може помоћи у неговању негативних стереотипа о инфериорности и зависности црнаца. Ова комбинација ће вероватно шокирати, проузроковати нелагодност и увредити моралне вредности не само групе која се омаловажава, већ и свакога ко види тај знак и ко има нормалне нивое осетљивости и толеранције. Штавише, забрана регистровања порука о расним разликама је ствар јавне политике будући да такве поруке подстичу предрасуде. Шира јавност ће у најмању руку овај знак схватити као поруку о дискриминацији, расизму и предрасудама према одређеној групи људи, што је у супротности са неким од основних принципа и вредности који важе у Србији и који су заједнички свим државама чланицама ЕУ, као што су недискриминација, инклузија, правда, једнакост и солидарност, како је потврђено Повељом Европске уније о основним правима. Стога, овај знак је противан и јавној политици и прихваћеним моралним начелима која се односе на сву робу у услуге.</p>
	<p>Класа 25: Одећа</p>	<p>Порука 'WHITE LIVES MATTER' је слоган активиста беле расе широм света који је настао 2015. године као расистички одговор на покрет</p>

		<p>„Животи црнаца су важни“⁽⁴⁸⁾. У комбинацији са позадином која се састоји од заставе Конфедеративних Америчких Држава⁽⁴⁹⁾, релевантна јавност може да га доживи као увредљив и омаловажавајући за црначку заједницу и људе који се баве борбом за грађанска права, и да користи добро познату трагедију која подстакла стварање покрета „Животи црнаца су важни“. Стога, овај знак је противан прихваћеним моралним начелима.</p> <p>Ова порука, која је додатно наглашена заставом Конфедерације, дискриминаторна је и расистичка. Поред тога, ова порука би могла да се сматра подстицањем или позивом на мржњу и противна је основним принципима и вредностима који важе у Србији, а који су заједнички свим државама чланицама ЕУ, као што су људско достојанство, инклузија и недискриминација, како је утврђено Повељом Европске уније о основним правима. Стога, овај знак се такође сматра противним јавној политици.</p>
 <p>SLAY THE PIGS!</p>	<p>Класа 25: Униформе</p>	<p>Овај знак се састоји од цртежа на којем су две свиње које носе неку врсту полицијске шапке, као и речи 'SLAY THE PIGS!'. Веза коју овај знак успоставља између ове животиње и полиције појачава значење жаргонског израза „свиње“, који се користи за полицију. Порука коју овај знак шаље шира јавност би могла да схвати не само као промоцију насиља над полицајцима, већ и као омаловажавајућу и понижавајућу, не само за оне који раде у снагама безбедности и државним органима за спровођење закона, а и за ширу јавност која верује у њихов рад, који је неопходан као гарант поштовања основних принципа и вредности који важе у Србији и који су заједнички свим државама чланицама ЕУ, као што су владавина права, слобода, демократија, људска права итд. Дакле, овај знак је супротан прихваћеним моралним начелима.</p> <p>Поред тога, с обзиром на то да овај знак промовише насиље и да омаловажава и изражава непоштовање према једној државној установи, може се сматрати противним основним принципима и вредностима који важе у Србији, а који су заједнички свим државама чланицама ЕУ, као што је, пре свега, владавина права, како је утврђено Повељом Европске уније о основним</p>

⁽⁴⁸⁾ Покрет „Животи црнаца су важни“ је међународни друштвени покрет, који је настао 2013. године у Сједињеним Америчким Државама. Посвећен је борби против расизма и насиља против црнаца, посебно када је реч о полицијској бруталности. Назив „Животи црнаца су важни“ означава осуду неправедних убистава црнаца које су починили полицајци и захтев да друштво цени животе и човечност црнаца онолико колико вреднује животе и човечност белаца.

⁽⁴⁹⁾ Једанаест јужних држава су се 1860. и 1861. године отцепиле од Сједињених Америчких Држава да би заштитиле постојање робовласништва, и створиле су Конфедеративне Америчке Државе, чиме су проузроковале избијање грађанског рата у САД. После рата, њихова застрада је прихваћена као симбол јужњачког наслеђа, док је истовремено представљала ропство и надмоћ беле расе.

		правима, стога је у супротности са јавном политиком.
	Класа 36: Финансијске услуге	Овај цртеж се односи на јеврејски народ и ова заједница га препознаје и доживљава као увредљив, погрдан и омаловажавајући стереотип. Стога, овај знак је противан прихваћеним моралним начелима . Поред тога, овај знак би се могао схватити као антисемитска увреда, која је у супротности са српским и европским принципима и вредностима, попут оних о једнакости свих људских бића, као што је потврђено Повељом Европске уније о основним правима. Стога, овај знак се сматра противним јавној политици .

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
	Класа 18: Торбе за ношење	Иако се овај знак односи на одређену групу људи, односно на црнце, вероватно је да га шира јавност, посебно ова циљна група, не доживљава као увредљив или погрдан према одређеној групи људи на коју се односи. Стога, сматра се да овај знак није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима .

2.5.7 Знакови који се односе на криминалне активности, злочине против човечности, расистичке и тоталитарне и екстремистичке режиме, организације и покрете

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове у којима се натписи или цртежи, или њихов спој, односе на и/или су повезани са следећим делима, као и на жртве тих дела:

- недозвољене активности (злочини);
- ратни злочини, који се, између осталог, односе на озбиљна кршења закона и обичаја који се примењују у међународним оружаним сукобима⁽⁵⁰⁾ (нпр. нељудско поступање, узимање талаца, напад или бомбардовање, било којим средствима, градова, села, кућа, станова или зграда који су небрањени и који нису војни циљеви);
- злочини против човечности, који се односе на дела почињена у склопу широко распрострањеног или систематског напада усмереног против било ког цивилног становништва, уз претходно знање о том нападу⁽⁵¹⁾ (нпр. убиство, тероризам⁽⁵²⁾, истребљење, поробљавање, мучење, сексуално ропство, присилни нестанак особа, злочин апартхејда и друга нехумана дела сличног карактера која намерно изазивају велику патњу или тешке телесне повреде или нарушавање психичког или физичког здравља); или
- тоталитарни и екстремистички режими, организације и покрети (нпр. покрети за надмоћ беле расе, Кју Клукс Клан, покрети засновани на нацистичкој идеологији, итд.).

⁽⁵⁰⁾ Члан 8 Римског статута Међународног кривичног суда.

⁽⁵¹⁾ Члан 7 Римског статута Међународног кривичног суда.

⁽⁵²⁾ **Директива (ЕУ) 2017/541 о борби против тероризма; Заједнички став 2001/931/Заједничка спољна и безбедносна политика о примени посебних мера за борбу против тероризма (ОЈ L 344, 28.12.2001, стр. 93), касније ажуриран Одлуком Савета (Заједничка спољна и безбедносна политика) 2017/1426 од 4.8.2017. године, којим се ажурира списак лица, група и субјеката који су умешани у терористичке акте и на које се примењују ограничавајуће мере: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017D1426&from=EN>.**

У принципу, **ови знаци ће се вероватно сматрати противним и јавној политици и прихваћеним моралним начелима.**

Вероватно ће се сматрати противним јавној политици увек кад се **односе и/или су повезани са делима која су у супротности са основним нормама, начелима и вредностима на којима се заснивају Србија, држава чланица ЕУ и/или ЕУ**, а нарочито када је реч о људском достојанству, слободи, физичком интегритету, једнакости и солидарности, поштовању припадника мањина, принципу демократије и владавине права, како је наведено у члану 2. Уговора о Европској унији и члановима 2, 3. и 6. Повеље Европске уније о основним правима, **или када подстичу, величају, банализују или оправдавају кршења тих вредности.** Ове вредности су недељиве и чине духовно и морално богатство Србије и целе ЕУ.

Штавише, организовани криминал и друге горе наведене активности су неке од области посебно озбиљног криминала са прекограничном димензијом у којима законодавство ЕУ може да интервенише, као што је предвиђено чланом 83. Уговора о функционисању Европске уније⁽⁵³⁾.

Ови знаци ће се вероватно сматрати противним прихваћеним моралним начелима кад год се **доживљавају као банализација таквих дела и/или шаљу изразито увредљиву поруку против моралних вредности и стандарда који важе у Србији, у друштву државе чланице ЕУ и/или у ЕУ.**

Да би знак из ове групе знакова био одбачен на основу члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима, потребно је да се у јавности створи свест о повезаности између значења знака и наведене криминалне активности/организације. Могу да постоје случајеви у којима **је значење знака и/или поруке коју он шаље толико снажно да може бити одбијено без обзира на робу и/или услуге за које се тражи.**

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
	Класа 45: Услуге обезбеђења	<i>Цртеж у овом знаку јасно представља припадника супремацистичке терористичке мрзилачке групе Кју Клукс Клан (ККК), због беле тунике са капуљачом на којој се налази ознака те групе. Поред тога, особа маше десном руком на начин који подсећа на нацистички поздрав. Релевантна јавност ће поруку коју знак преноси доживети као толико снажну и у великој мери повезану са расистичким и криминалним радњама да се ни на који начин не може сматрати нијансираном. Ова порука је у супротности са недељивим, универзалним вредностима на којима почивају Србија и ЕУ, односно људском достојанству, слободи, физичком интегритету, једнакости и солидарности, као и принципима демократије и владавине права, која су заступљена у Повељи Европске уније о основним правима. Дакле, овај знак је противан јавној политици чак и ако наведена група или њене жртве нису у Србији или ЕУ. Поред тога, овакав приказ би релевантна јавност доживела као шокантан и увредљив, те је стога овај знак такође у супротности са прихваћеним моралним начелима. Овај знак је непожељан за сву робу и услуге.</i>

⁽⁵³⁾ 15/03/2018, T-1/17, La Mafia se sienta a la mesa (fig.), EU:T:2018:146, § 36.

	<p>Класа 25: Одећа</p>	<p>Слова 'SS' и натпис 'RISES AGAIN!', заједно са цртежом лобање, јасно упућују на Шуцштафел тј. Заштитни одред, велику војну организацију под вођством Адолфа Хитлера и нацистичке партије у Немачкој, која је проглашена за злочиначку организацију због њеног непосредног учешћа у чињењу ратних злочина. Релевантна јавност ће поруку коју овај знак шаље доживети као толико снажну и у великој мери повезану са расистичким и криминалним радњама да се ни на који начин не може сматрати нијансираном. Ова порука је у супротности са недељивим, универзалним вредностима на којима почивају Србија и ЕУ, односно људском достојанству, слободи, физичком интегритету, једнакости и солидарности, као и принципима демократије и владавине права, која су заступљена у Повељи Европске уније о основним правима. Стога, овај знак се сматра противним јавној политици. Поред тога, овакав приказ би релевантна јавност доживела као шокантан и увредљив, те је стога овај знак такође у супротности са прихваћеним моралним начелима. Овај знак је непожељан за сву робу и услуге.</p>
---	------------------------	--

2.5.8 Знакови који се односе на познате трагичне догађаје

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове у којима се натписи или цртежи, или њихов спој, обухватају и/или се односе на:

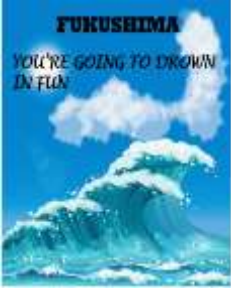
- трагичне догађаје,
- жртве које су последица тог трагичног догађаја,
- последице које су проистекле из тог трагичног догађаја.

Приликом процене неког знака који се односи на неки познати трагични догађај или је повезан са њим, између осталог, треба узети у обзир следеће факторе да би се утврдило да ли треба да се уложи приговор против тог знака на основу члана 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима, а то су:

- природа догађаја;
- историјски и национални контекст одређене ситуације;
- осетљивост или схватање јавности (нпр. ако део релевантне јавности доживљава тај знак као увредљив или омаловажавајући, чак и ако нема везе са жртвама);
- ефекат или утицај на заједницу (колико је та трагедија дубоко утицала на локалну јавност – треба напоменути да трагични догађаји могу да утичу на људе током много поколења, чак и ако нема људи који су преживели ту трагедију или живих људи који су директно погођени том трагедијом);
- време које је протекло између трагичног догађаја и процене тог случаја. На пример, ако је прошло доста времена, могуће је да релевантна јавност не повезује тај знак са одређеном трагедијом, или чак и ако их повезује, не осећа се увређеном (нпр. римска инвазија на неку земљу пре две хиљаде година мало је вероватно да ће бити увредљива за било кога, док је много већа вероватноћа да ће догађаји који су ближи садашњем времену, као што су Други светски рат или апартхејд, и даље бити увредљиви); и
- ако је реч која је повезана са том трагедијом добила секундарно значење (нпр. 'Титаник', због истоименог филма).

Ако се, након разматрања горе наведених фактора, може закључити да се знак који се односи на или је повезан са неким познатим трагичним догађајем може разумети као да преноси **јасну увредљиву поруку, банализујући природу тог трагичног догађаја, користећи тај шокантни догађај да би привукао потрошаче, или ће вероватно бити увредљив, омаловажавајући, понижавајући и/или узнемирујући за жртве и ширу јавност**, тај знак ће се **вероватно сматрати противним прихваћеним моралним начелима**.

Овакав знак се такође може сматрати **противним јавној политици** ако је тај знак, и/или порука која се њиме шаље, **у супротности са основним нормама и принципима који важе у Србији, у држави чланици ЕУ и/или у ЕУ** (нпр. људско достојанство), **велича, банализује и/или оправдава ово кршење, или ако утиче на кључни интерес Србије, државе чланице ЕУ и/или ЕУ у целини**.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
	<p>Класа 41: Организовање услуга забављања</p>	<p>Овај знак јасно упућује на трагични земљотрес, цунами и нуклеарну катастрофу који су се 2011. године догодили у Фукушими у Јапану. Порука 'FUKUSHIMA, YOU'RE GOING TO DROWN IN FUN' са пратећим цртежом доживљава се као обесмишљавање те трагедије и њених жртава и вероватно ће увредити жртве или њима блиске особе. Поред тога, чињеница да се овај знак пријављује у вези са „организовањем услуга забављања“ указује на то да подносилац овог захтева настоји да стекне комерцијалну корист и да злоупотреби овај шокантни догађај да би привукао потрошаче, наглашавајући увредљиво значење тог знака. Стога, овај знак је противан прихваћеним моралним начелима.</p>
<p>AUSCHWITZ COCKTAIL</p>	<p>Класа 33: Алкохолна пића</p>	<p>Аушвиц је био нацистички концентрациони логор који се налазио у Пољској, која је била под немачком окупацијом током Другог светског рата. Стога се позивање на 'AUSCHWITZ COCKTAIL' у контексту алкохолних пића доживљава као банализовање те трагедије и њених жртава. С обзиром да су „алкохолна пића“ широка и популарна категорија производа који се углавном односе на забаву, може се закључити да изгледа да подносилац захтева жели да привуче потрошаче коришћењем овог шокантног догађаја, што је у супротности са основним вредностима на којима су засноване Србија и ЕУ, односно на људском достојанству, слободи, једнакости и солидарности, принципима демократије и правне државе, како је прокламовано у Повељи Европске уније о основним правима. У таквим околностима, овај знак ће се сматрати увредљивим не само за жртве, већ и за сваку особу са нормалним нивоом осетљивости и толеранције. Стога, овај знак је противан јавној политици и прихваћеним моралним начелима.</p>

	<p>Класа 37: Услуге чишћења</p>	<p>Овај знак јасно упућује на трагичне терористичке нападе који су се 2015. догодили у дворани „Батаклан“ у Паризу. За „услуге чишћења“ то ће бити схваћено као банализовање те трагедије и искоришћавање тог шокантног догађаја за привлачење потрошача, што је очигледно противно основним вредностима на којима су засноване Србија и ЕУ, односно на људском достојанству, слободи, једнакости и солидарности, принципима демократије и правне државе, како је прокламовано у Повељи Европске уније о основним правима. У таквим околностима, овај знак ће се сматрати увредљивим не само за жртве тих напада и њихову родбину, већ и за сваку особу са нормалним нивоом осетљивости и толеранције. Стога, овај знак је противан и јавној политици и прихваћеним моралним начелима.</p>
---	-------------------------------------	---

Насупрот томе, ако тај знак, упркос томе што се односи на добро познати трагични догађај, **описује само околност на начин за који није вероватно да ће изазвати увреду, банализацију или злоупотребити ту трагедију, мала је вероватноћа да ће се тај знак сматрати противним прихваћеним моралним начелима.**

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
	<p>Класа 41: Образовне услуге</p>	<p>Порука 'CHERNOBYL DISASTER EXPERIENCE' са пратећим цртежом у вези са „образовним услугама“ јасно упућује на нуклеарну катастрофу у Чернобилу 1986. године, али неће бити схваћена као банализација или злоупотреба овог шокантног догађаја како би се привукли потрошачи. Штавише, с обзиром на време које је протекло од те трагедије, то неће бити схваћено као увредљиво. Стога, овај знак није у супротности са прихваћеним моралним начелима.</p>

Слично томе, ако роба и/или услуге за које се пријављује **имају за циљ да образују, превазиђу и/или подигну свест** о тој трагедији и не преносе никакву увредљиву поруку **мања је вероватноћа да ће тај знак бити одбијен у складу са прихваћеним моралним начелима.**

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
COVID ARMY	Класа 42: Научно истраживање	Овај знак у вези са услугама за које се пријављује биће доживљен као напор да се превазиђе и подигне свест о пандемији COVID-19. Осим тога, тај знак не садржи увредљиву и/или шокантну поруку која је упућена одређеној групи људи, а која има за циљ да привуче пажњу потрошача. Стога, овај знак није у супротности са прихваћеним моралним начелима .
	Класа 41: Музеји	На цртежу на овом знаку у првом плану је приказан типичан железнички вагон који се користио за превоз затвореника, а у даљини се виде зграде логора смрти, заједно са натписом 'HOLOCAUST'. С обзиром на услуге за које се пријављују, а које су намењене образовању потрошача и подизању њихове свести, овај знак има симболичну и неутралну конотацију без икакве увредљиве или шокантне поруке. Стога, овај знак није противан прихваћеним моралним начелима .

2.5.9 Знакови који се односе на/повезани су са историјским личностима, националним симболима/симболима ЕУ и/или веома цењеним личностима

Ова група обухвата, али није ограничена на, знакове у којима се натписи или цртежи, или њихов спој, обухватају и/или се односе на:

- историјске личности,
- личности које се сматрају националним симболима или симболима ЕУ, и/или
- личности које су веома цењене у целој Србији или неком делу Србије, ЕУ или у некој држави чланици ЕУ.

У принципу, ови знакови ће вероватно бити одбијени у складу са **јавном политиком** и/или **прихваћеним моралним начелима** ако се односе на историјску личност која има негативне конотације (нпр. Хитлера) и **јасно промовишу и/или величају такву личност, јер би могле да нашкоде осетљивости дела релевантног друштва и/или могу да утичу на интерес који Србија, ЕУ и/или дотична(е) држава чланица(е) ЕУ сматрају основним у складу са сопственим системима принципа и вредности (нпр. људско достојанство и принцип демократије).**

Штавише, **банална употреба знакова са веома позитивном конотацијом** (нпр. национални симболи са духовном и политичком вредношћу) **може се такође сматрати увредљивом** према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима када је осетљивост јавности у вези са тим симболом велика ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵⁴⁾ У случају 'ATATURK' (одлука од 17.9.2012, R 2613/2011-2) сматрало се да банална употреба знакова са веома позитивном конотацијом, попут „ATATURK“, може бити увредљива према члану 7(1)(ф) Закона о заштитним знаковима ЕУ. 'ATATURK' је национални симбол духовне и политичке вредности за ширу европску јавност турског порекла.

Непожељно према члану 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
NELSON MANDELA	Класа 16: Тоалет папир	<i>Баналност робе за која се тражи да буде одобрена обесмишљава историјску улогу и личност Нелсона Манделе, који је добио Нобелову награду за мир због мирног окончања режима апартхејда и постављања основа демократије у Јужној Африци. То је непоштовање према великом угледу који он ужива у јавности у Србији и у ЕУ. Сходно томе, овај знак треба да буде одбијен у складу са прихваћеним моралним начелима.</i>

Насупрот томе, када се овај знак односи на историјску личност за коју се сматра да има „позитивне конотације“ (нпр. Махатма Ганди) и **не промовише нити велича ниједну увредљиву идеју која би могла да се сматра шокантном и/или не утиче на интерес који Србија, ЕУ и/или дотичне(их) држава(е) чланица(е) ЕУ** сматра(ју) кључним у складу са сопственим системима принципа и вредности, тај знак **вероватно неће бити одбијен** у складу са овим чланом.

Није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима		
Знак	Роба и услуге	Објашњење
	Класа 41: Музеји	<i>Овај знак се састоји од приказа лица Махатме Гандија, историјске личности за коју се сматра да има позитивне конотације. Тај знак, заједно са услугама за које се пријављује, не промовише нити велича било какве увредљиве идеје које би се могле сматрати шокантним, нити утиче на било који кључни интерес Србије, ЕУ и/или државе чланице. Стога, овај знак није у супротности са чланом 4(1)(ф) Директиве о заштитним знаковима.</i>

ДОДАТАК

Потенцијално релевантни правни извори у вези са слободом изражавања

**ИЗВЕШТАЈ О ПРАКСИ
ЖИГОВИ У СУПРОТНОСТИ СА ЈАВНИМ
ПОРЕТКОМ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИМ
МОРАЛНИМ НАЧЕЛИМА**

**ДОДАТАК – ПОТЕНЦИЈАЛНО
РЕЛЕВАНТНИ ПРАВНИ ИЗВОРИ У
ВЕЗИ СА СЛОБОДОМ ИЗРАЖАВАЊА**

ДОДАТАК – ПОТЕНЦИЈАЛНО РЕЛЕВАНТНИ ПРАВНИ ИЗВОРИ У ВЕЗИ СА СЛОБОДОМ ИЗРАЖАВАЊА

1	СВРХА ДОКУМЕНТА	1
2	ПРАВНИ ОКВИР	1
2.1	Право Европске уније.....	1
2.2	Остали повезани инструменти	2
3	РЕЛЕВАНТНА СУДСКА ПРАКСА	3
3.1	Судска пракса Европског суда правде	3
3.1.1	Предмет Fack Ju Göhte	3
3.1.2	Мишљење независног адвоката Бобека у вези са предметом Fack Ju Göhte	4
3.2	Судска пракса Европског суда за људска права	4
3.2.1	Sekmadienis Ltd. против Литваније, представка бр. 69317/14, 30. јануар 2018.	Error!
	Bookmark not defined.	
3.2.2	Dog против Румуније, представка бр. 55153/12, 25. август 2015.	8
3.2.3	Vajnai против Мађарске, представка бр. 33629/06, 8. јул 2008.	11

1 СВРХА ДОКУМЕНТА

Документ о пракси о "жигови који су супротни јавној политици или прихваћеним принципима морала" (ПП14) не анализира како спровести процену утицаја слободе изражавања на примену члана 4, став 1, тачка њ) Директиве (ЕУ) 2015/2436 Европског парламента и Савета од 16. децембра 2015. који се односе на жигове (ДоЖ). Ово питање тренутно није решено у праву ЕУ о жиговима. Стога, овај анекс је сачињен у циљу пружања информација које су важеће на дан 7. септембра 2023. године о потенцијално релевантним правним изворима за примену члана 10. Европске конвенције о људским правима и члана 11. Повеље о основним правима Европске уније у вези са применом члана 4, став 1, тачка њ) ДоЖ-а.

Одељак 2. пружа релевантне правне изворе које треба узети у обзир при процени овог основа за одбијање.

Поред тога, истражена је и релевантна судска пракса, уз обраћање посебне пажње на водич који је објавио Европски суд за људска права о општој примењивости члана 10. ЕКЉП а који предвиђа кључна начела у овој области, релевантне преседане и судску праксу.

У овом смислу, одељак 3. овог документа садржи изводе из судске праксе Европског суда правде и Европског суда за људска права који су изабрани на основу њихове релевантности у односу на предмет праксе о "жигови који су супротни јавној политици или прихваћеним принципима морала". За дубље разумевање теме и наведене судске праксе, препоручује се консултовање наведеног водича и читање судске праксе цитиране у овом анексу у целости.

2 ПРАВНИ ОКВИР

2.1 Право Европске уније

- **Директива (ЕУ) 2015/2436 којом се приближавају правни прописи држава чланица који се односе на жигове (ДоЖ) ⁽⁵⁵⁾**

Уводна изјава 27. Преамбуле

... ова Директива треба да се примени на такав начин да се обезбеди пуно поштовање основних права и слобода, а нарочито слободе изражавања.

- **Повеља о основним правима Европске уније (CFREU) ⁽⁵⁶⁾**

Члан 11. – Слобода изражавања и информисања:

1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе.

2. Поштују се слобода и плурализам медија.

⁽⁵⁵⁾ [Директива \(ЕУ\) 2015/2436 Европског парламента и Савета од 16. децембра 2015. године о приближавању правних прописа држава чланица](#)

⁽⁵⁶⁾ [Повеља о основним правима Европске уније](#)

Члан 16. – Слобода предузетништва:

Признаје се слобода предузетништва у складу са правом Уније и националним прописима и праксом.

Члан 17. – Право на својину

2. Интелектуална својина је заштићена.

- **Европска конвенција о људским правима (ЕКЉП) ⁽⁵⁷⁾**

Члан 10.

1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа.

2. Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

2.2 **Остали повезани инструменти**

- Водич за члан 10 Европске конвенције о људским правима

[Водич за члан 10 Европске конвенције о људским правима – Слобода изражавања](#) се редовно ажурира. Иако није обавезујућ за Европски суд за људска права, овај водич садржи детаљну анализу слободе изражавања у предметима који се воде пред овим судом, као и бројне примере казуистике и релевантне судске праксе којима се илуструје тумачење у различитим областима/подручјима, а у циљу информисања правних стручњака.

Најрелевантнији делови овог водича који се односе на тему Заједничке праксе ПП14, тј. жигове у супротности са јавним поретком или прихваћеним моралним начелима, су следећи:

- I Увод.
- I(B) Општа разматрања о члану 10. у судској пракси Суда.
- II Специфична питања о процени прихватљивости у предметима који се тичу члана 10. Конвенције.
- III Судско разматрање у предметима који се тичу члана 10. - детаљна анализа.
- XI Слобода изражавања и легитимни циљеви који се тичу националне безбедности територијалног интегритета или јавне сигурности, спречавања нереда или кривичних дела.
- XII Слобода изражавања и заштита здравља или морала.
- XIV Плурализам и слобода изражавања.
- XIV(F) Плурализам и слобода изражавања мањина.

⁽⁵⁷⁾ [Европска конвенција о људским правима](#)

3 РЕЛЕВАНТНА СУДСКА ПРАКСА

3.1 Судска пракса Европског суда правде

3.1.1 Предмет *Fack Ju Göhte* ⁽⁵⁸⁾

У овом предмету, жиг за који је поднет захтев садржао је словни знак „*Fack Ju Göhte*“, што је наслов једног од најуспешнијих филмова 2013. године у Немачкој.

Регистрација овог знака је одбијена по основу члана 7, став 1, тачка њ) Уредбе бр. 207/2009, тумаченог заједно са чланом 7, став 2. наведене Уредбе. Одбор за жалбе ЕУИПО-а и Општи суд су одбацили накнадне жалбе. Међутим, Суд правде је укинуо пресуду Општег суда и поништио одлуку ЕУИПО-а којом се одбија жиг.

Ова пресуда је значајна јер потврђује да се слобода изражавања мора узети у обзир, како је предвиђено уводном изјавом 21 Уредбе (ЕУ) 2017/1001 о жигу Европске уније ⁽⁵⁹⁾ (и у складу са уводном изјавом 27 ДоЖ-а).

У овим закључцима такође су узети у обзир контекстуални елементи, као што су следећи цитати из пресуде „*Fack Ju Göhte*“:

... велики успех комедије истог назива међу публиком са немачког говорног подручја у целини и чињеница да наслов није довео до расправа, као и чињеница да је приступ комедији одобрен младима и да је Институт „Гете“ – који представља институт културе Савезне Републике Немачке и активан је на глобалном нивоу са задатком, између осталог, да промовише познавање немачког језика – користи у образовне сврхе.

6. У уводној изјави 21. Уредбе 2015/2424 се наводи:

(21) ... Осим тога, ова Уредба треба да се примени на такав начин да се обезбеди пуно поштовање основних права и слобода, **а нарочито слободе изражавања.**

7. Уводна изјава 21 Уредбе 2017/1001 дословно понавља текст уводне изјаве 21 Уредбе **2015/2424** из претходног става.

56. На крају, такође треба додати да, супротно закључку Општег суда из става 29. побијане пресуде, „у области уметности, културе и књижевности постоји непрекидна забринутост за очување слободе изражавања која не постоји у области жигова“, да слобода изражавања, садржана у члану 11. Повеље о основним правима Европске уније, мора, како је ЕУИПО потврдио на рочишту и како независни адвокат наводи у тачкама 47–57 Мишљења, бити узета у обзир при примени члана 7, став 1, тачка њ) Уредбе бр. 207/2009. Такав закључак је, штавише, потврђен уводном изјавом 21 **Уредбе бр. 2015/2424**, којом је измењена Уредба бр. 207/2009, и уводном изјавом 21 **Уредбе 2017/1001**, које обе **изричито наглашавају** потребу да се ови прописи примене на такав начин којим се обезбеђује пуно поштовање **основних права** и слобода, **а нарочито слободе изражавања.**

⁽⁵⁸⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, *Fack Ju Göhte*, EU:C:2020:118.

⁽⁵⁹⁾ [Уредба \(ЕУ\) 2017/1001 Европског парламента и Савета од 14. јуна 2017. године о жигу Европске уније](#)

47. Слобода изражавања је заправо битна у праву у области жигова.

48. Пре свега, поштовање основних права представља услов за законитост било које мере у ЕУ. Област примене Повеље о основним правима Европске уније („Повеља“) и **основна права која су Повељом загарантована обухватају све активности или пропусте институција и органа ЕУ. [...] Исто мора природно да важи и у области жигова за активности и пропусте органа ЕУ, као што је ЕУИПО.**

49. Друго, комерцијална природа потенцијалне активности не представља разлог да се ограничи или чак искључи заштита основних права. [...] Подсећамо да је Европски суд за људска права („ЕСЉП“) навео да се **слобода изражавања**, гарантована чланом 10. ЕКЉП, **примењује независно од врсте поруке, укључујући и када је реч о комерцијалним рекламама.** [...] Нарочито је применио слободу изражавања на процену ограничења која намеће национално законодавство у односу на жигове или друге облике реклама. [...]

50. Треће, примењивост **слободе изражавања у области жигова изричито је потврђена у преамбули Уредбе (ЕУ) 2015/2424 којом се мења Уредба бр. 207/2009 и данас је призната Уредбом 2017/1001.** [...].

51. Четврто, и донекле споредно, такво разумевање права је такође **доследно претходној судској пракси Општег суда (24) и праксама доношења одлука на нивоу саме ЕУИПО.** [...].

52. Стога, **слобода изражавања се јасно примењује у праву у области жигова.** ...

56. Укратко, иако **она није примарни циљ права о жиговима**, слобода изражавања јасно остаје присутна у њему. Посматрано у овом светлу, предметна изјава Општег суда из става 29. Образложења је потенцијално намењена да пренесе нешто другачију идеју: не да нема места за слободу изражавања у праву у области жигова, већ да, **за разлику од области уметности, културе и књижевности, тежина коју носи слобода изражавања у праву у области жигова може донекле да се разликује, можда да буде нешто блажа, у потрази за општом равнотежом између права и припадајућих интереса.**

57. ... иако слобода изражавања, као и друга потенцијално релевантна основна права, **мора да се узме у обзир у општој потрази за равнотежом**, заштита слободе изражавања **није примарни циљ заштите жигова.**

3.2 Судска пракса Европског суда за људска права

Као што се наводи у претходно поменутом водичу ЕСЉП, примењивост члана 10. Конвенције „такође укључује информације комерцијалне природе“. У овом смислу, овај документ се нарочито односи на следеће пресуде – иако је препоручљиво да се паралелно с тим консултује и *Водич за члан 10 Европске конвенције о људским правима – Слобода изражавања*:

⁽⁶⁰⁾ [Мишљење независног адвоката Бобека](#), дато 2. јула 2019. године, под насловом „*Trade mark protection and freedom of expression*“ (Заштита жига и слобода изражавања), ставови 45–57.

3.2.1 *Sekmadienis Ltd. против Литваније, представка бр. 69317/14, 30. јануар 2018* ⁽⁶¹⁾

Овај предмет се односи на рекламну кампању у којој су приказани модели који подсећају на верске личности и која садржи следеће текстове: „МАЈКО БОЖИЈА, КАКВА ХАЉИНА“; „Исусе, Маријо, какав стил“ и „ИСУСЕ, КАКАВ ЏИНС“. У жалби се наводи да реклама понижава верске симболе, вређа осећања верника и доводи до „опасности да друштво изгуби нужан осећај светости и основно поштовање духовности“. Сходно томе, надлежни органи у Литванији су новчано казнили компанију по основу чињенице да је сматрано да је њена реклама у супротности са јавним моралом.

У овом случају, слобода изражавања примењена је на рекламе које имају искључиво комерцијалну сврху.

ЕСЉП је закључио да су надлежни органи у Литванији прекршили право на слободу изражавања јер нису успоставили одговарајућу равнотежу између заштите јавног морала и права верника, са једне стране, и права компаније подносиоца представке на слободу изражавања, са друге стране.

2. Процена Суда

(а) Да ли је било задирања

[...]

(ii) Примена наведених начела у овом предмету

66. У овом предмету, спорно задирање заснива се на члану 4, став 2, тачка 1) Закона о рекламирању којим се забрањује рекламирање које „крши јавни морал“ (видети став 34. изнад). **Суд је сагласан са Државним институцијама да је концепт јавног морала нужно широк и подлеже променама током времена, и да сходно томе није могуће дати прецизну правну дефиницију** (видети став 53. изнад). **Сматра да би било нереално очекивати од националног законодавства да наведе исцрпну листу активности које крше јавни морал** (видети, *mutatis mutandis*, *Kudrevičius* и други против Литваније [Вв], број 37553/05, став 113, ЕСЉП 2015.).

[...]

(d) Да ли је задирање било неопходно у демократском друштву

(i) Релевантна општа начела

70. Суд је доследно сматрао да слобода изражавања представља један од суштинских основа демократског друштва и један од основних услова за напредак друштва и самоиспуњење сваког појединца. У складу са чланом 10, став 2, примењује се не само на „информације“ или „идеје“ које су повољно примљене или сматране неувредљивим или неутралним, већ и на оне које вређају, шокирају или узнемиравају. Такви су захтеви плурализма, толеранције и отворености без којих нема „демократског друштва“. Како је садржано у члану 10, слобода изражавања подлеже изузецима који се, међутим, морају строго тумачити, а потреба за ограничењима се мора уверљиво утврдити (видети *Von Hannover* против Немачке (бр. 2) [Вв], бр. 40660/08 и 60641/08, став 101,

⁽⁶¹⁾ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-180506%22%7D>

ЕСЛП 2012; *Bédat* против Швајцарске [Вв], бр. 56925/08, став 48, ЕСЛП 2016; и *Satakunnan Markkinapörssi Oy* и *Satamedia Oy*, цитиране изнад, став 124).

71. Придев „**необходно**“ у смислу члана 10, став 2, подразумева постојање „**неопходне друштвене потребе**“. Државе уговорнице имају одређену слободу при одлучивању да ли таква потреба постоји, али то иде руку под руку са европским надзором, прихватајући законодавство и одлуке којима се оно примењује, чак и оне које доносе независни судови. Суд је стога овлашћен да доноси коначну пресуду о томе да ли је „ограничење“ помирљиво са слободом изражавања која је заштићена чланом 10. (видети *Mouvement raëlien suisse* против Швајцарске [Вв], бр. 16354/06, став 48, ЕСЛП 2012. (одломци); *Animal Defenders International* против Уједињеног Краљевства [Вв], бр. 48876/08, став 100, ЕСЛП 2013. (одломци); и *Bédat*, цитиране изнад, став 48).

72. При вршењу његове надзорне надлежности, задатак Суда није да преузима улогу надлежних националних органа, већ да из угла члана 10. врши ревизију одлука које су донете по основу њихових овлашћења за разматрање. То не значи да је надзор ограничен на утврђивање да ли је тужена држава користила своја овлашћења разумно, пажљиво и у доброј вери; оно што Суд треба да уради је да размотри спорно задирање у светлу предмета у целини и да утврди да ли је оно „сразмерно легитимном циљу који се жели постићи“ и да ли су разлози које наводе надлежни органи као оправдање „релевантни и довољни.“ Притом, Суд мора да се увери да су национални надлежни органи применили стандарде који су у складу са начелима утврђеним чланом 10. и, штавише, да ли су се ослањали на прихватљиву процену релевантних чињеница (видети *Mouvement raëlien Suisse*, цитиран изнад, став 48; *Morice* против Француске [Вв], бр. 29369/10, став 124, ЕСЛП 2015; и Мецлис Исламске заједнице Брчко и остали против Босне и Херцеговине [Вв], бр. 17224/11, став 75, 27. јун 2017.).

73. Суд даље понавља да се ширина слободе држава уговорница при одлучивању разликује у зависности од бројних фактора, међу којима је од посебног значаја врста предметног обраћања. Суд доследно сматра да постоји тек мала област примене члана 10, став 2. Конвенције за ограничења политичког говора или дебате о питањима од јавног значаја (видети *Baka* против Мађарске [Вв], бр. 20261/12, став 159, ЕСЛП 2016, и *Satakunnan Markkinapörssi Oy* и *Satamedia Oy*, цитиране изнад, став 167). Међутим, већа слобода при одлучивању је генерално доступна државама уговорницама приликом уређивања слободе изражавања у вези са питањима која могу да увреду интимна лична уверења у сфери морала или, нарочито, вероисповести (видети *Wingrove*, цитиран изнад, став 58, и *Murphy* против Ирске, бр. 44179/98, став 67, ЕСЛП 2003-IX (одломци)). Слично томе, државе имају ширу слободу при одлучивању приликом уређења говора у комерцијалним стварима или рекламирању (видети *Markt Intern Verlag GmbH* и *Klaus Beermann* против Немачке, 20. новембар 1989, став 33, Серија А бр. 165; *Hertel*, цитиран изнад, став 47; и *Mouvement raëlien Suisse*, цитиран изнад, став 61).

74. Суд на крају понавља да, како то члан 10, став 2. изричито препознаје, коришћење слободе изражавања подразумева и припадајуће дужности и

обавезе. Међу њима, у контексту верских осећања, налази се општи захтев да се обезбеди мирно уживање у правима гарантованим чланом 9. за носиоце таквих осећања, укључујући и дужност да се у мери у којој је то могуће избегавају изрази који су, у погледу предмета обожавања, непотребно увредљиви за друге и профани (видети *Otto-Preminger-Institut* против Аустрије, 20. септембар 1994, став 49, Серија А бр. 295-А; *Murphy*, цитиран изнад, став 65; *Í.A.* против Турске, бр. 42571/98, став 24, ЕСЉП 2005-VIII; *Giniewski* против Француске, бр. 64016/00, став 43, ЕСЉП 2006-I; и *Klein*, цитиран изнад, став 47).

(ii) Примена наведених начела у овом предмету

[...]

78. Суд је претходно сматрао да не треба искључити могућност да израз, који сам по себи није увредљив, има увредљив утицај у одређеним околностима (видети *Murphy*, цитиран изнад, став 72). Стога је задатак домаћих судова да наведу релевантне и довољне разлоге зашто одређена реклама која, према мишљењу Суда, сама по себи није увредљива, ипак може бити у супротности са јавним моралом (видети, *mutatis mutandis*, *VgT Verein gegen Tierfabriken* против Швајцарске, бр. 24699/94, ставови 75–76, ЕСЉП 2001-VI). Суд такође напомиње да, како је пријављено од стране Владе, није свако коришћење верских симбола у рекламама кршење члана 4, став 2, тачка 1. Закона о рекламирању (видети став 53 изнад), што значи да је такође потребно макар некакво објашњење зашто је одређени облик изражавања изабран од стране компаније подносиоца представке у супротности са јавним моралом како је то прописано домаћим законима.

[...]

81. Суд даље примећује да су неки надлежни органи придавали значајну тежину чињеници да се око сто појединаца жалило на рекламу (видети ставове 18. и 25. изнад). Нема разлога за сумњу да су наведени појединци заиста били увређени. Међутим, Суд понавља да слобода изражавања такође обухвата идеје које вређају, шокирају или узнемиравају (видети референце наведене у ставу 70. изнад). Такође понавља да у плуралистичком демократском друштву они који изаберу да користе слободу вероисповести не могу разумно очекивати да буду изузети од сваке критике. Они морају да толеришу и прихватају негирање њихових верских осећања од стране других људи, чак и ширење доктрина које су непријатељски настројене према њиховој вери (видети *Otto-Preminger-Institut*, став 47, и *Í.A.* против Турске, став 28, оба цитирана изнад; видети такође став Венецијанске комисије у ставу 49. изнад). Према ставу Суда, иако су рекламе имале комерцијалну сврху и не може се рећи да представљају „критику“ верских идеја (видети став 76. изнад), примењива начела су ипак слична (с тим у вези, нарочито видите закључке домаћих надлежних органа о томе како рекламе „подстичу површне ставове према етичким вредностима хришћанске вере“ у ставу 18. изнад).

82. ... Према ставу Суда, не може се претпоставити да свако ко тврди да припада хришћанској вери нужно сматра рекламе увредљивим, а Власт није

пружила доказе за супротне тврдње. Ипак, чак и да се претпостави да је већина становништва Литваније заиста сматрала да је реклама увредљива, **Суд понавља да не би било у складу са основним вредностима Конвенције ако би коришћење права предвиђених Конвенцијом од стране мањине било условљено прихватањем већине. Када би било тако, права мањинске групе на, између осталог, слободу изражавања би постало само теоријско уместо практично и примењиво како је прописано Конвенцијом** (видети, *mutatis mutandis*, *Barankevich* против Русије, бр. 10519/03, став 31, 26. јул 2007.; *Alekseyev* против Русије, бр. 4916/07 и 2 друга, став 81, 21. октобар 2010.; и *Bayev* и други, цитиран изнад, став 70).

83. Сходно томе, **Суд је закључио да домаћи надлежни органи нису успели да пронађу правичну равнотежу између заштите јавног морала и права верника**, са једне стране, и **права компаније подносиоца представке на слободу изражавања**, са друге стране. Текст њихових одлука – као, на пример, „у овом случају игра је отишла предалеко“ (видети став 11. изнад), „основно поштовање духовности нестаје“ (видети став 15. изнад), „неприкладна употреба [верских симбола] их понижава [и] у супротности је са опште прихваћеним моралним и етичким нормама“ (видети став 25. изнад) и „верници су веома осетљиви на сваку употребу верских симбола или личности у рекламама“ (видети ставове 11, 13, 15. и 18. изнад) – показује да **надлежни органи апсолутно стављају примарни акценат на заштиту осећања верника, без адекватног узимања у обзир права компаније подносиоца представке на слободу изражавања.**

84. Тиме је дошло до кршења члана 10. Конвенције.

3.2.2 Dor против Румуније, представка бр. 55153/12, 25. август 2015. ⁽⁶²⁾

Овај предмет се тиче употребе знака „РАСПЕЋА“ за услуге у класама 36; 41; 42 и 45 пред Канцеларијом за интелектуалну својину Румуније. Канцеларија је одбила регистрацију по основу јавног реда и морала, сматрајући да верски симболи могу да се користе искључиво у вези са верским активностима и од стране овлашћених лица, што није био случај код предметног знака имајући у виду услугу за које је тражена регистрација знака.

ЕСЉП је напоменуо да се овај предмет не бави манифестацијом слободе мишљења, савести или вероисповести подносиоца представке, већ комерцијалном употребом жига. Закључио је, између осталог, да одбијање захтева за регистрацију жига представља задирање у право подносиоца представке на слободу изражавања. Такво задирање крши члан 10, осим у случају да је „прописано законом“, да има легитиман циљ према члану 10, став 2. ЕКЉП и да је „нужно у демократском друштву“.

У праву

38. Подносилац представке наводи да је избор назива и графичког приказа знака „РАСПЕЋА“ обухваћен облашћу примене његове слободе мишљења, савести и вероисповести, и да су одбијањем да региструју знак надлежни органи прекршили његово право на слободу изражавања.

39. Суд напомене да се овај предмет не бави манифестацијом слободе мишљења, савести или вероисповести подносиоца представке, већ комерцијалном употребом

⁽⁶²⁾ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%5B%22FRE%22%5D,%22appno%22:%5B%2255153/12%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22ADMISSIBILITY%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-157422%22%5D%7D>

жига. У овим околностима, Суд сматра да је прикладно да се захтев разматра искључиво у светлу члана 10. Конвенције. Ова одредба гласи:

1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе ...

2. Коришћење ових слобода, које повлачи за собом дужности и одговорности, може се подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

A. . Да ли је дошло до задирања у слободу изражавања подносиоца представке

41. Суд подсећа да је реклама средство помоћу којег се становништво обавештава о карактеристикама услуга и робе која се нуди (*Casado Cosa* против Шпаније, пресуда од 24. фебруара 1994, Серија А, бр. 285-А, стр. 13, став 51).

42. У овом предмету, подношењем захтева за регистрацију жига „РАСПЕЋЕ“, подносилац представке је намеравао да информисе јавност о услугама које жели да понуди под окриљем тог знака, истичући се тиме од других конкурената. **У том контексту, спорни жиг представља важан елемент његове рекламне и комерцијалне стратегије.**

43. **Подсећајући да члан 10. Конвенције гарантује слободу изражавања за „све“, независно од врсте поруке која се преноси (видети *Groppera Radio AG* и други против Швајцарске, 28. март 1990, став 55, Серија А бр. 173), чак и када је реклама комерцијална (видети *Casado Cosa*, цитиран изнад, ставови 36–37) или када је циљ остваривање профита (видети *Autronic AG* против Швајцарске, 22. мај 1990, став 47, Серија А бр. 178), Суд сматра да је, у светлу рекламне природе знака, захтев подносиоца представке обухваћен облашћу примене заштите према члану 10, став 1. Конвенције.**

44. **Одбијање захтева стога представља задирање у право подносиоца представке на слободу изражавања. Такво задирање крши члан 10, осим у случају да је „прописано законом“, усмерено ка циљу који је легитиман према члану 10, став 2. и „нужно“ да се постигне у демократском друштву.**

Б. Да ли је задирање прописано законом

46. Суд стога сматра да је предметно задирање „прописано законом“, пре свега чланом 5, став ђ) Закона бр. 84/1998.

В. Да ли задирање има легитиман циљ

47. Суд сматра да задирање има легитиман циљ, пре свега заштиту јавности од преварних комерцијалних пракси и поштовање закона о потрошачима. Следи да је предметна мера имала за циљ „заштиту права других лица“ и „спречавање прекршаја“ у смислу члана 10, став 2.

Г. Да ли је наводно задирање било неопходно у демократском друштву

48. У пресуди Великог већа у предмету *Mouvement raëlien suisse* против Швајцарске [Вв], бр. 16354/06, ставови 59–63, ЕСЉП 2012 (одломци), Суд се позвао на своју судску праксу која се односи на ограничења која могу да постоје за говор који је сроднији комерцијалном него политичком.

49. У таквим случајевима, национални надлежни органи су, у начелу, у бољој позицији од међународног суда да одлуче да ли је „ограничење“ или „санкција“ заправо „неопходна“ за постизање циља који се жели постићи, захваљујући директним и непрекидним контактима са становништвом државе (*Müller* и други против Швајцарске, 24. мај 1988, став 35, Серија А бр. 133).

50. У вршењу своје надзорне надлежности, Суду нема задатак да преузме улогу националних судова, већ да утврди, у светлу целокупног предмета, да ли је одлука донета у складу са дискреционим овлашћењима усаглашена са одредбама Конвенције на које се ослања (*Axel Springer AG* против Немачке [Вв], бр. 39954/08, став 86, 7. фебруар 2012).

51. Област примене слободе при одлучивању која је на располагању државама уговорницама при утврђивању нужности и размера задирања је већа када се уређује слобода изражавања у областима у којима постоји шанса да буду увређена интимна лична уверења моралне или, нарочито, верске природе (*Murphy* против Ирске, бр. 44179/98, став 67, ЕСЉП 2003-IX (одломци)). Државе такође имају ширу слободу при одлучивању приликом уређења говора у комерцијалним стварима или рекламирању (видети *markt intern Verlag GmbH* и *Klaus Beermann* против Немачке, 20. новембар 1989, став 33, Серија А бр. 165 и *Casado Cosa*, цитиран изнад, став 50).

52. Рекламирање може да подлеже ограничењима која су, између осталог, намењена да спрече нелојалну конкуренцију и обмањујуће рекламирање. У одређеним контекстима, чак и објављивање објективних и истинитих рекламних порука може да подлеже ограничењима усмереним ка поштовању права других или на основу специфичних карактеристика дате комерцијалне активности или професије (*Casado Cosa*, цитиран изнад, став 51).

53. У овом предмету, Суд напомиње да подносилац представке није ни на који начин показао постојање везе између услуга, нарочито правних услуга, које намерава да пружа јавности под окриљем спорног знака и верског симбола распећа. Насупрот томе, ограничио се на тврдње да је такав избор обухваћен облашћу примене његове слободе мисли, савести и вероисповести, као и његове слободе изражавања.

54. *In* У овим околностима, Суд није видео разлог да сматра да су домаћи судови

прекорачили своју слободу при одлучивању када су закључили да постоји ризик од обмањивања јавности и када су дали предност праву јавности да буде заштићено од могућег обмањујућег рекламирања у односу на право подносиоца представке на слободу изражавања.

56. У светлу ових фактора и узимајући у обзир нарочито широку слободу при одлучивању која је на располагању домаћим надлежним органима, Суд сматра да предметно задирање није несразмерно циљу који се жели постићи.

3.2.3 *Vajnai против Мађарске, представка бр. 33629/06, 8. јул 2008. (63)*

Овај предмет односи се на употребу симбола, пре свега црвене петокраке звезде, од стране потпредседника Радничке странке Мађарске, током законито организованих демонстрација. На основу претходне употребе овог симбола и његовог значења у јавности, Пештански централни окружни суд је казнио подносиоца представке у складу са Кривичним закоником Мађарске. Суд у Мађарској је сматрао да активност ношења симбола црвене петокраке звезде представља кривично дело коришћења тоталитаристичких симбола.

ЕСЉП је напоменуо да црвена звезда није искључиво симбол комунистичке тоталитаристичке власти, већ такође симболизује и међународни раднички покрет. Такође је истакао да је подносилац представке носио симбол црвене звезде на законито организованим протестима без икакве намере да пркоси владавини права. ЕСЉП је закључио да је неопходно разликовати израз који је шокирајући и увредљив од оног који губи заштиту према члану 10. ЕКЉП, и да је стога забрана коришћења овог симбола превише широка имајући у виду многобројна значења симбола црвене звезде.

А. Да ли је дошло до кршења људских права.

52. Суд је узео у обзир чињеницу да су добро позната кршења људских права почињена под окриљем комунизма довела симболичку вредност црвене звезде на лош глас. Међутим, према мишљењу Суда, не може се сматрати да црвена звезда представља искључиво комунистичку тоталитаристичку владавину, као што је Власт имплицитно закључила (видети став 40. изнад). Јасно је да ова звезда и даље такође симболизује међународни раднички покрет који се бори за правичније друштво, као и одређене законите политичке странке које су активне у различитим државама чланицама.

Б. Да ли је подносилац представке пркосио владавини права користећи симбол

53. Штавише, Суд напомиње да Власт није показала да ношење црвене звезде указује искључиво на идентификацију са тоталитаристичким идејама, нарочито посматрајући из угла чињенице да је подносилац представке носио овај симбол на законито организованим, мирним протестима у својству потпредседника регистроване политичке странке из левог крила, без познате намере да учествује у политичком животу Мађарске супротно владавини права. Имајући у виду ову повезаност, Суд наглашава да се само кроз пажљиво разматрање контекста у којем се спорна реч појављује може направити смислена разлика између шокирајућег и увредљивог језика који је заштићен чланом 10. Конвенције и онога који губи право на толеранцију у демократском друштву.

(63) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-87404%22%5D%7D>

В. Да ли је задирање нужно у демократском друштву.

54. Суд дакле сматра да је предметна забрана превише широка, имајући у виду вишеструка значења црвене звезде. Забрана може да обухвати активности и идеје које јасно припадају онима које су заштићене чланом 10. и када не постоји задовољавајући начин да се различита значења одвоје од спорног симбола. Заиста, релевантно право Мађарске то не покушава. Штавише, чак и ако је такво разликовање постојало, могле су се јавити нејасноће које би укључивале одвраћајући утицај на слободу изражавања и самоцензуру.

55. Што се тиче циља спречавања нереда, Суд сматра да Власт није навела ниједан пример где је јавно приказивање симбола црвене звезде довело до стварне или макар потенцијалне опасности од нереда у Мађарској. Према мишљењу Суда, сузбијање пуких теоријских опасности, као превентивна мера за заштиту демократије, не може да се сматра „хитном друштвеном потребом“. У сваком случају, осим предметне забране, постоје бројна кривична дела која су кажњива према мађарском праву која имају за циљ сузбијање јавних нереда чак и када би такви нереди били изазвани коришћењем симбола црвене звезде (видети став 15. изнад).